

Tiia Nissinen & Petri Santonen

Kohti kokonaisvaltaista perehdytystä ensihoidossa

Perehdytysopas Soiten Ensihoitokeskukselle

Kohti kokonaisvaltaista perehdytystä ensihoidossa

Perehdytysopas Soiten Ensihoitokeskukselle

Tiia Nissinen & Petri Santonen
Opinnäytetyö
Kevät 2021
Hoitotyön tutkinto- ohjelma &
Ensihoidon tutkinto- ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma ja ensihoidon tutkinto-ohjelma

Tiia Nissinen ja Petri Santonen

Kohti kokonaisvaltaista perehdytystä ensihoidossa: Perehdytysopas Soiten ensihoitokeskukselle

Työn ohjaajat: Henna Aaltonen ja Raija Rajala

1/2021

Sivumäärä:

47 + 5 liitettä

Ensihoidossa työskentely on niin fyysisesti, kuin psyykkisestikin raskasta työtä, missä vaaditaan hyvää tilannetietoisuutta, ongelmanratkaisu- sekä paineensietokykyä. Ensihoitajien on hallittava hyvin niin työvälitteet, kuin myös erilaiset hoito- ja toimintaprotokollat. Haastava työ ja työympäristö vaativat myös jatkuvaa kouluttautumista ja ammattitaidon ylläpitämistä. Myös uusien työntekijöiden on sopeuduttava haastavaan työympäristöön ja kyettävä työskentelemään työ- ja potilasturvallisuus huomioiden.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda helposti päivitettävä, selkeä ja johdonmukainen perehdytysopas Soiten ensihoitokeskukselle. Tavoitteena oli, että tulevaisuudessa perehdytysopas olisi osa ensihoitokeskuksen perehdytysohjelmaa ja osaltaan tukisi ja ohjaisi uuden työntekijän perehdytystä.

Opinnäytetyö toteutettiin projektiluontoisesti yhteistyössä Soiten ensihoitokeskuksen kanssa. Projekti jaettiin kolmeen vaiheeseen, jotka olivat suunnittelu, toteutus ja viimeistely. Kokonaisuudessaan opinnäytetyö sisältää teoriaosuuden, varsinaisen tuotteen eli perehdytysoppaan sekä liitteeksi tulevan lomakkeen, ja perehdytykseen liittyviä kehitysehdotuksia. Teoriaosuudessa käsiteltiin perehdytystä, työ- ja potilasturvallisuutta sekä hyvän oppaan piirteitä. Teoriaosuus pyrittiin rajaamaan nimenomaan ensihoitotyöhön liittyväksi etenkin työ- ja potilasturvallisuuden osalta.

Opinnäytetyön tuotoksena syntyi PowerPoint -esityksenä laadittu perehdytysopas, sekä oppaan liitteistä löytyvä allekirjoitettava lomake, mikä luotiin Word -tiedostolle. Oppaan dioihin sisällytettiin linkkejä, joista lukija pääsee tutustumaan tarkemmin ensihoitokeskuksen perehdytysmateriaaliin.

Perehdytysopasta voivat hyödyntää ensihoitokeskuksen uudet työntekijät perehdytyksensä aikana, sekä työntekijät, jotka perehdyttävät uusia työntekijöitä tai vastaavat jollain tapaa perehdytyksen sisällöstä. Ensihoitokeskus voi käyttää opasta yhtenä työväliteenä uusien työntekijöiden perehdytyksessä. Työskentelyn aikana havaittiin lukuisia kohteita, jotka olisivat hyviä tutkimus- tai kehittämisaikaisia tulevaisuudessa. Näitä aiheita olisivat esimerkiksi tutkimus perehdytyksen vaikuttavuudesta sekä erityisesti ensihoidon laitteistoon liittyvän perehdytyksen kehittäminen.

Asiasanat: perehdytys, perehdytysopas, potilasturvallisuus, työturvallisuus, ensihoito

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programmed in Nursing and Emergency Nursing

Author' s: Tiia Nissinen & Petri Santonen

Title of thesis: Towards holistic introduction in emergency care: introduction guide to Soite emergency medical central

Supervisor's: Henna Aaltonen ja Raija Rajala

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2021

Number of pages: 47 + 5 appendices

Working in emergency care is both physically and psychologically hard work, requiring good situational awareness, problem-solving and pressure tolerance. Paramedics must have good control over both work equipment and different treatment and operating protocols. Challenging work and working environment also require continuous training and maintaining professional skills. New employees must also adapt to a challenging working environment and be able to work taking into account occupational and patient safety.

The purpose of this thesis was to create an easily updated, clear and consistent induction guide for Soite Emergency Medical Centre. The aim was that in the future the induction guide would be part of the emergency medical centre's induction programmed and would contribute to supporting and guiding the induction of the new employee.

The thesis was carried out on a project basis in cooperation with the Soite Emergency Medical Centre. The project was divided into three phases: design, implementation and finishing. In its entirety, the thesis includes the theory section, the actual product, i.e. the induction guide, as well as the attached form, and development proposals related to orientation. The theory section dealt with orientation, occupational and patient safety and the features of a good guide. The aim was to limit the theory section to emergency care work, especially with regard to occupational and patient safety.

The thesis was produced by an induction guide prepared as a PowerPoint presentation, as well as a form to sign in the guide's attachments, which was created for a word file. Links were included in the guide's slides, which allow the reader to learn more about the induction material of the emergency medical centre.

The induction guide can be used by the new employees of the emergency medical centre during their induction, as well as by employees who familiarize new employees or are in some way responsible for the contents of the induction. The emergency medical centre can use the guide as one of the tools for inducting new employees. During the work, numerous sites were identified that would be good research or development topics in the future. These topics would include, for example, research into the effectiveness of induction and, in particular, the development of induction related to emergency medical care equipment.

Keywords: introduction, patient safety, occupational safety, emergency care

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	PEREHDYTYKSEN ENSIHOIDOSSA	9
2.1	Perehdytys käsitteenä	10
2.2	Perehdytystä ohjaavat lait ja suositukset	10
2.3	Perehdytys prosessina	12
2.3.1	Perehdytyksen vaikuttavuus ja merkitys terveydenhuoltoalalla	12
2.3.2	Perehdytyksen laatutekijät	13
2.4	Työturvallisuus osaksi ensihoidon perehdytystä	14
2.4.1	Työturvallisuus ensihoidossa	14
2.4.2	Potilasturvallisuus ensihoidossa	16
2.4.3	Potilasvahingot, kustannukset, haittatapahtumat	17
2.4.4	Riskienhallinta	18
2.5	Selkeä opas tukee suunnitelmallista perehdytystä	19
2.5.1	Diaesityksen tyyliin vaikuttaminen	19
2.5.2	Visuaalisuus	20
3	PROJEKTIN TAUSTA JA TAVOITTEET	22
4	PROJEKTIN TOTEUTUS JA TUOTOKSET	23
4.1	Projektin suunnittelu	23
4.2	Projektin toteutus	24
4.2.1	Esityksen alku ja informatiiviset diat	24
4.2.2	Asemapaikat ja ajoneuvoasiat	25
4.2.3	Välineiden ja ohjeiden hallinta	25
4.2.4	Työ- ja potilasturvallisuus	26
4.2.5	Koulutus- ja opiskelijaohjaus sekä hygienia ja aseptiikka	27
4.2.6	Lääkehoito ja ajantasaiset pandemiaohjeistukset	27
4.2.7	PowerPoint -esityksen liite	27
4.2.8	Esityksen visuaalisen puolen luominen	28
4.3	Projektin viimeistely	29
5	EETTISYYS JA LAADUN VARMISTUS	30
5.1	Perehdytysoppaan selkeys ja helppokäyttöisyys	31
5.2	Sisältöön liittyvät kysymykset	32

5.3	Visuaalisuus ja tuotteen hyödyntäminen käytännössä	34
5.4	Avoimen kysymyksen palaute	36
6	POHDINTA	39
6.1	Kehittämiskohteita perehdytykseen.....	42
6.2	Jatkotutkimusaiheita	44
	LÄHTEET.....	45
	LIITTEET	48

1 JOHDANTO

Ensihoito on vuosien saatossa ottanut suuria harppauksia kehityksessä eteenpäin, akuuttilääketieteen kehittyminen sekä uudet hoitovälineet ja -menetelmät ovat mahdollistaneet myös ensihoidon kehittymisen. Samalla, kun ensihoidossa käytettävät laitteet ja menetelmät ovat kehittyneet, on myös teknologiaan hyödyntämisestä tullut tärkeä osa ensihoitoa. Ensihoidon koulutusohjelmat ovat muuttuneet huomattavan paljon vuosien saatossa, sillä 1970-luvun alussa alkanutta lääkintävahvistamari -sairaankuljettaja -koulutusta ei nykypäivänä enää ole, siitä luovuttiin jo 1990-luvun alussa, jolloin siirryttiin kouluttamaan lähihoitajia perustason ensihoidon tehtäviin. (Kuisma, Holmström, Nurmi, Porthan & Taskinen 2017, 16–17.) Nykyään hoitotasolla työskentely vaatii ammattikorkeakoulututkintoa ja osaamisen ylläpitämistä muun muassa säännöllisillä simulaatioharjoituksilla. Hoidon laatua ja turvallisuutta seurataan ja kehitetään jatkuvasti. Poikkeamista raportoidaan ja erilaisten laatumittareiden avulla pyritään kehittämään toimintaa. (Martikainen, Neuvonen & Raatinieniemi 2019, 1009.)

Osaamisen ja hoidon laadun ylläpitäminen vaativat kuitenkin myös työntekijöiden jatkuvaa kouluttamista sekä uusiin laitteisiin ja menetelmiin perehdyttämistä. Kehityksen myötä myös perehdytyksen merkitys kasvaa koko ajan. Ensihoito on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmää, ja laki velvoittaa terveydenhuollon yksiköitä laatimaan suunnitelman laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 1:8.3 §.) Työntekijän riittävän koulutuksen ja osaamisen varmistaminen ovat osa potilasturvallisuusriskien hallintaa ja näin ollen myös tärkeä osa potilasturvallisuutta (Helovuori, Kinnunen, Kuosmanen & Peltomaa 2015, 11). Perehdyttäminen on myös tärkeä osa työturvallisuutta sekä ennakoivaa työsuojelua (Ahokas & Mäkeläinen 2013, 2-5).

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda perehdytysopas Soiten ensihoitokeskukselle. Ensihoitokeskus tilasi opinnäytetyönä tehtävän perehdytysoppaan, sillä heillä ei ollut lainkaan varsinaista perehdytysopasta tai -suunnitelmaa, vaikkakin perehdytyksessä käytettävää materiaalia löytyi runsaasti. Tarkoituksena oli luoda helposti päivitettävissä oleva, selkeä ja johdonmukainen perehdytysopas. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa perehdytysopas tukee ja ohjaa uuden työntekijän perehdytystä.

Soiten ensihoitokeskus vastaa Keski- Pohjanmaan akuutista ensihoitopalvelusta sekä alueella tapahtuvista hoitolaitosten välisistä siirtokuljetuksista. Työntekijöitä ensihoitokeskuksella on noin 100 henkilöä. Ensihoitokeskuksella työskennellään vuorokauden ympäri vuoden jokaisena päivänä. Ensihoitajat työskentelevät 12 – ja 24 tunnin vuoroissa. Ensihoitokeskuksen toiminta jakautuu kahdeksalle asemalle, joissa on yhteensä 10 ensihoitoyksikköä valmiudessa. Asemat on jaettu kolmeen alueeseen, pinta- alaltaan koko ensihoitokeskuksen alue on 6966,3 km². Päivystävä ensihoidon kenttäjohtaja johtaa ensihoitokeskuksen toimintaa ympäri vuorokauden. Vuosittain alueen ensihoitoyksiköt suorittavat noin 15 000 hälytys- ja siirtotehtävää. Pääsääntöisesti potilaat kuljetetaan Keski-Pohjanmaan keskussairaalaan tai Oulun yliopistolliseen sairaalaan, mutta tilanteen mukaan myös muihin sairaaloihin. (Keski- Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymä Soite, viitattu 6.12.2020.)

2 PEREHDYTYS ENSIHOIDOSSA

Ensihoidon määritellään olevan niin äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tilan arviointia, kuin myös potilaan kuljettamista tarkoituksenmukaiseen hoitoyksikköön. Sairaanhoidopiiri on velvollinen tekemään ensihoidon palvelutasopäätöksen, mikä luo pohjan ensihoidon toiminnalle. Terveystieteiden ammattilaisten lisäksi, potilaan tutkimiseen ja hoitoon voivat osallistua myös pelastajat sekä maallikkoensiauttajat. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014, 21–22.) Ensihoitopalvelu on tärkeä osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, joten ensihoidon palvelut ovat myös luonteeltaan viranomaistoimintaa (Kuisma, Järvelin, Kilpeläinen, Tuukkanen, Pöllänen, Saarinen, Vaula, Wilen & Etelälahti 2019, 17.)

Terveystieteiden ammattilaisissa määrätään ensihoidon järjestämisestä seuraavasti:

Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden. (29.12.2016/1516)

Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä voi järjestää ensihoitopalvelun alueellaan tai osassa sitä hoitamalla toiminnan itse, järjestämällä ensihoitopalvelun yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen tai toisen sairaanhoidopiirin kuntayhtymän kanssa taikka hankkimalla palvelun muulta palvelun tuottajalta.

Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen. Palvelutasopäätöksessä määritellään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen valmisteleminen tavoitteet ajasta, jossa väestö tavoitetaan, ja muut alueen ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat. Palvelutasopäätöksessä on määriteltävä ensihoitopalvelun sisältö siten, että palvelu toteutetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ja siinä otetaan huomioon ensihoidon ruuhkatilanteet sekä erityisvastuualueen resurssit. (Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010 4:39 §)

Palvelutasopäätöksen tulee perustua riskianalyysiin ja siinä tulee ottaa huomioon erilaiset onnettomuusriskit, sekä niistä todennäköisesti aiheutuvien henkilövahinkojen määrä, mutta lisäksi myös liikenteelliset, sekä muut ensihoitopalvelun kysyntään vaikuttavat tekijät. Palvelutasopäätöksessä

tulee myös huomioida muiden viranomaisten luomat riskianalyytit ja näkökulmat. Lisäksi palvelutasopäättöstä luodessa on noudatettava yhdenvertaisuusperiaatetta, jonka mukaan palveluntarpeitaan samanlaisille alueilla tulee turvata samantasoinen palvelu, ensihoitopalvelu tulee tuottaa mahdollisimman tehokkaasti käytettävissä olevilla resursseilla ja valtaosa ensihoitoa tarvitsevista potilaista tulee saavuttaa määritellyssä enimmäisajassa. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017 4.3 §).

2.1 Perehdytys käsitteenä

Perehdytys on usein käsite, joka liitetään työhön opastamiseen. Ennen perehdytys onkin ollut lähinnä vain työtehtävien opastusta, koska työympäristöt eivät ole olleet niin monimutkaisia. Nykypäivänä on kuitenkin entistä tärkeämpää, että uusi työntekijä saa laajan perehdytyksen niin työtehtäviinsä, kuin myös organisaation toimintaan. On tärkeää, että työntekijä ymmärtää, miten organisaatio toimii ja miksi se on olemassa. Vaikka perehdytystapoja on erilaisia ja perehdyttäminen merkitsee eri organisaatioissa eri asioita, yhdistävänä tekijänä lainsäädäntö luo pohjan organisaatioiden toiminnalle ja myös perehdyttämiselle. (Kupias & Peltola, 2009, 13–16.)

Perehdytystä voidaan kuvailla monin keinoin, mutta yksinkertaisuudessaan perehdytys on kuitenkin uuden oppimista ja tietojen soveltamista. Ensisijaisena oppijana prosessissa on perehtyjä, mutta on kuitenkin muistettava, että uusi työntekijä voi tuoda mukanaan myös muutoksia ja uutta tietoa, mikä edellyttää organisaatiolta muutos- ja sopeutumiskykyä. Parhaimmillaan uusi työntekijä voi tarjota myös organisaatiolle uusia näkökulmia ja keinoja kehittää toimintaa. Toimiva vuorovaikutus osapuolten välillä on olennainen osa prosessia. Mikäli vuorovaikutus toimii hyvin, on osapuolten mahdollista esittää kysymyksiä puolin ja toisin, mikä palvelee molempia osapuolia perehdytysprosessin onnistumisen kannalta. Toisaalta toimiva ja hyvin suunniteltu perehdytysprosessi voi myös sujuvoittaa osapuolten välistä vuorovaikutusta. (Eklund, 2018, 25-29.)

2.2 Perehdytystä ohjaavat lait ja suositukset

Kuten kaikessa toiminnassa, myös uusien työntekijöiden perehdyttämisessä on organisaatioiden huomioitava ja toimittava olemassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti. Uuden työntekijän perehdyttämistä ohjaa vahvasti työturvallisuuslaki, mikä velvoittaa perehdyttämään työntekijän työhönsä. Työturvallisuuslaissa veloitetaan työntekijän perehdyttämisestä seuraavasti:

Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus huomioon ottaen:

Työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista. (Työturvallisuuslaki 738/2002 2:14.1 §)

Toisin sanoen, työnantajan on varmistettava, että työntekijällä on riittävät valmiudet ja ammattitaito työn suorittamiseen. Lisäksi työnantaja on velvollinen järjestämään tarvittaessa perehdytyksen työntekijälle, mikäli työtehtävät muuttuvat tai uusia työvälineitä tai -menetelmiä otetaan käyttöön. Perehdytys tai ohjaus tulisi järjestää niin, että myös jälkikäteen voidaan osoittaa, että perehdytys on tapahtunut ja toiminta on ollut järjestelmällistä. Asia voidaan osoittaa esimerkiksi kirjallisella dokumentilla työntekijöiden perehdyttämisestä. (Hietala, Hurmalainen & Kaivanto 2019, 156.)

Terveydenhuoltoalalla perehdytyksen ja työntekijän osaamisen varmistamisen tärkeys korostuu, sillä se on suoraan yhteydessä potilasturvallisuuteen (Helovuori ym. 2015, 11.) Sosiaali- ja terveysministeriö on huomionnut perehdyttämisen ja potilasturvallisuuden vahvan yhteyden potilas- ja asiakasturvallisuusstrategiassa, minkä tarkoituksena on edistää käytännön potilasturvallisuutta. Potilasturvallisuus nähdään keskeisenä toimintaa ohjaavana tekijänä ja siihen liittyviä riskejä tunnustetaan koko ajan enemmän. Perehdytyksen osalta yhdeksi tavoitteeksi on asetettu, että vuoteen 2021 mennessä potilasturvallisuus on osa perehdyttämistä, koulutusta ja vuosittaista osaamisen arviointia. Perehdytyksessä tulisi jatkossa kiinnittää huomiota erityisesti hoitolaitteiden ja -välineiden hallintaan, turvallisen lääkehoidon toteuttamiseen, sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaan. Lisäksi on huomioitu, että jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus huolehtia tiedollisen- ja taidollisen osaamisensa ajantasaisuudesta esimerkiksi täydennyskoulutusten avulla. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017, 15–16.)

2.3 Perehdytys prosessina

Jotta perehdytyksestä saa luotua toimivan prosessin, tulee perehdytys suunnitella mahdollisimman hyvin etukäteen. Prosessi voidaan kuvata hyvin erilaisin tavoin, usein perehdytysprosessin katsotaan alkavan jo rekrytointivaiheessa, mutta suurin painopiste on useimmiten itse työhön perehdyttämässä. Jo perehdytysprosessin suunnitteluvaiheessa tulisi pohtia, mitä perehdytyksellä halutaan saavuttaa, eli missä tilanteessa perehdytys voidaan katsoa päättyneeksi. (Kupias & Peltola 2009, 86, 102–103.)

Kun perehdytysprosessia suunnitellaan, on tärkeää pohtia paitsi tavoitteita, jotka halutaan saavuttaa, mutta myös sitä, mikä on juuri kyseiselle organisaatiolle toimivin tapa perehdyttää. Mikäli organisaatiolla on jo olemassa jonkinasteinen prosessi, suunnitelma- tai aineisto perehdytykseen, kannattaa suunnittelutyö aloittaa siitä, voidaanko jo olemassa olevaa materiaalia hyödyntää. Tämän jälkeen voidaan pohtia sitä, miten jo olemassa olevaa materiaalia tarvitsee muuttaa, tai mitä tarvitaan lisää, jotta perehdytysprosessissa päästään haluttuun tavoitteeseen. Kun prosessi saadaan suunniteltua, se tulisi saattaa käytäntöön jonkinlaisen perehdytysuunnitelman-, tai oppaan muodossa, mutta tulisi kuitenkin aina muistaa, että sisältö on tärkeämpää, kuin valittu esitysmuoto. Parhaimmillaan luotu suunnitelma- tai opas tukee käytännön työtä uuden työntekijän perehdyttämisessä. (Eklund 2018, 74–75.)

2.3.1 Perehdytyksen vaikuttavuus ja merkitys terveydenhuoltoalalla

Suunnitelmallinen perehdytys palvelee jokaista perehdytysprosessin osapuolta. Organisaation kannalta suunnitelmallinen perehdytys on taloudellisesti järkevää, sillä uuden työntekijän palkkaaminen on aina organisaatiolle suuri investointi ja tutkitusti suunnitelmallinen ja ammattimainen perehdyttäminen parantaa myös työntekijän tehokkuutta ja näin ollen varmistaa investoinnin onnistumisen. Kun asiaa tarkastelee työntekijän kannalta, voidaan todeta, että hyvä perehdyttäminen tarjoaa työntekijälle mahdollisuuden suoriutua työstään mahdollisimman hyvin ja se myös tukee työntekijän sopeutumista osaksi työyhteisöä ja parantaa työhyvinvointia. (Eklund 2018, 31–32.) Tutkitusti perehdytyksellä on voitu siis sekä parantaa työntekijöiden sitoutumista, että organisaation tuottavuutta (Friedrich 2019, 58-65). Kuten jokaisessa organisaatiossa, edellä mainitut seikat pätevät myös terveydenhuollon yksiköissä. On kuitenkin muistettava, että terveydenhuollossa kaikki

työ liittyy tavalla tai toisella potilaisiin ja potilasturvallisuus on huomioitava myös työntekijöiden perehdytyksessä (sosiaali- ja terveysministeriö 2020, 19.)

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut vuonna 2020 uuden potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman, missä on kuvattu toimenpiteet ja keinot, joilla parannetaan asiakas- ja potilasturvallisuutta vuoteen 2021 mennessä. Perehdytyksen ja potilasturvallisuuden yhteys on huomioitu, sillä tulevaisuudessa potilasturvallisuuden tulee olla osa henkilöstön perehdytystä ja osaamisen arviointia. Tulevaisuudessa myös henkilökunnan osaamisen varmistaminen nousee enemmän esiin, sillä se tulee olemaan jatkuva osa toiminnan johtamista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020, 18–20.)

Potilasturvallisuuden lisäksi perehdytys parantaa myös työturvallisuutta, sillä uudessa ja tuntemattomassa työympäristössä piilee aina turvallisuusriskejä. Turvallisuusriskejä voidaan pienentää perehdyttämällä uusi työntekijä huolellisesti ja esimerkiksi laittamalla hänet alkuun työskentelemään kokeneemman työntekijän työpariksi. Perehdytykseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti nuorten työntekijöiden kohdalla, sillä ensimmäisissä työpaikoissa kokemattomuus yhdistettynä heikkoon perehdytykseen voivat kasvattaa tapaturmariskien määrää huomattavan suureksi. (Mertanen 2015, 63.)

2.3.2 Perehdytyksen laatutekijät

Toimiva perehdytys on hyvin suunniteltu, yksilön huomioiva kokonaisuus. Perehdytys on oltava tasalaatuista perehdyttäjistä ja perehdyttävästä riippumatta. Organisaation kannalta ainoa tapa varmistaa tasalaatuinen perehdytys kaikille työntekijöille, on luoda perehdytysprosessi, jota käytetään jokaisen työntekijän perehdytyksessä. Perehdytyksen laatuun voivat vaikuttaa myös perehdyttäjän taidot, kokemus ja valmiudet perehdyttää, joten laadun varmistamiseksi nämä asiat tulisi tarkistaa perehdytystä suunniteltaessa. Laadukas perehdytys on vuorovaikutteista, jossa huomioidaan uuden työntekijän yksilölliset ominaisuudet, joita voivat olla esimerkiksi persoonallisuus, kokemus tai henkilön omaamat tiedot ja taidot. (Eklund, 2018, 36–40.)

Hyvä perehdyttäminen ottaa huomioon työntekijän osaamisen ja vahvuudet ja hyödyntää niitä perehdytysjakson aikana. Se sisältää erilaisia käytännön toimia, jotka helpottavat työn aloittamista, sekä opastuksen työtehtäviin, työympäristöön ja koko organisaatioon. (Kupias & Peltola 2009,

112–113.) Ensihoidossa on ensiarvoisen tärkeää, että perehdytyksen sisältö ja perehdytysprosessi on suunniteltu hyvin etukäteen, sillä perehdytettäviä osa- alueita on paljon. Parhaimmillaan perehdytyksellä voidaan vähentää virheitä, tapaturmia ja onnettomuuksia sekä parantaa potilasturvallisuutta. Jokaiselle työntekijälle tulisi järjestää tarkoituksenmukainen perehdytys työntekijän tasosta riippumatta. (Mertanen & Juusela, 2012 , 44-47.)

2.4 Työturvallisuus osaksi ensihoidon perehdytystä

Ensihoito mielletään niin fyysisesti kuin psyykkisestikin raskaaksi työksi. Työtä tehdään haastavissa ja vaativissa olosuhteissa ja työssä tulee vastaan niin vaarallisia kuin yllättäviäkin tilanteita. Näistä esimerkkinä erilaiset onnettomuudet sekä päihtyneet tai väkivaltaiset potilaat. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2014.) Työn luonteen vuoksi ensihoidossa korostuu työntekijöiden ammattitaito, erityisesti kyky tutkia ja hoitaa potilas haastavissakin tilanteissa, mikä luo pohjan laadukkaalle ja turvalliselle toiminnalle (Kuisma ym. 2019, 8).

Vaikka ensihoidossa korostuukin työntekijöiden ammattitaito, on kuitenkin huomioitava, että työyhteisön yleinen turvallisuuskulttuuri vaikuttaa paljon myös työntekijöiden käyttäytymiseen ja näin ollen myös niin työ- kuin potilasturvallisuuteenkin. Turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan terveyden ja turvallisuuden ylläpitämistä ja kehittämistä. Perustan työyhteisön turvallisuuskulttuurille luovat työntekijöiden asenteet sekä tahto edistää ja parantaa turvallisuuteen liittyviä asioita. Käytännössä turvallisuuteen vaikutetaan jo yksinkertaisillakin asioilla, kuten yleisellä siisteydellä, ohjeiden noudattamisella ja vastuun kantamisella. Esimerkiksi työvälineiden kunnossapito, huolto ja vikojen korjaus ovat merkittäviä turvallisuutta parantavia ja ylläpitäviä tekijöitä. (Mertanen 2015, 43.) Uusien työntekijöiden kohdalla näihin työturvallisuutta parantaviin tekijöihin tulisi kiinnittää huomiota jo perehdytysvaiheessa.

2.4.1 Työturvallisuus ensihoidossa

Nykypäivänä työ ja turvallisuus kulkevat käsikädessä. Useimmiten työstä saadaan turvallista hyvällä suunnittelulla. Toisin sanoen, mikäli työssä on merkittäviä turvallisuusriskejä, on työ usein myös huonosti suunniteltua. (Kanerva 2008, 1.) Työturvallisuuslaki asettaa velvoitteita niin työnantajalle, kuin työntekijällekkin. ”Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan

työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä” (Työturvallisuuslaki 738/2002 2:8.1 §). Ensihoidossa työturvallisuuteen liittyy useita eri riskitekijöitä sillä jo pelkästään alati muuttuva työympäristö voi muodostaa hyvin monenlaisten riskien kokonaisuuden (Kuisma ym. 2017, 790). Koska ensihoitotyö on sekä fyysisesti, että psyykkisesti hyvin kuormittavaa, on erityisen tärkeää kiinnittää huomio seuraavaan työturvallisuuslain edellytykseen: ”Tässä tarkoituksessa työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat” (Työturvallisuuslaki 738/2002 2:8.1 §). Käytännössä tällä tarkoitetaan, että työnantajan tulee huomioida työntekijän edellytyksen työssä suoriutumiseksi. Työn vaarojen selvittämiseen liittyen työturvallisuuslaissa edellytetään myös seuraavasti:

Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Tällöin on otettava huomioon:

- 1) tapaturman ja muu terveyden menettämisen vaara kiinnittäen huomiota erityisesti kyseisessä työssä tai työpaikassa esiintyviin 5 luvussa tarkoitettuihin vaaroihin ja haittoihin;
 - 2) esiintyneet tapaturmat, ammattitaudit ja työperäiset sairaudet sekä vaaratilanteet;
 - 3) työntekijän ikä, sukupuoli, ammattitaito ja muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä;
 - 4) työn kuormitustekijät;
 - 5) mahdollinen lisääntymisterveydelle aiheutuva vaara;
 - 6) muut vastaavat seikat.
- (Työturvallisuuslaki 738/2002 2:10.1 §.)

Edellä mainitun lain tarkoituksena on, että kaikki potentiaaliset vaara- ja haittatekijät kartoitettaisiin ja poistettaisiin siinä määrin, kuin se on mahdollista. Vaikka kaikkia vaara- ja haittatekijöitä ei aina ole mahdollista poistaa, tulisi ne silti kartoittaa ja alentaa riskitekijät niin matalalle tasolle, kuin mahdollista. (Hietala ym. 2019, 88.) Ensihoidossa haitta- ja vaaratekijöitä pyritään vähentämään työvälilinjien säännöllisellä tarkastamisella ja huoltamisella, sekä ennakoimalla mahdollisia vaaraa aiheuttavia tilanteita. Yleisimpiä työturvallisuutta vaarantavia tilanteita ensihoidossa on tunnistettu olevan liikenneonnettomuudet sekä kohtaamiset, jossa on jonkin asteinen väkivallan uhka, esimerkiksi aggressiivisesti käyttäytyvä henkilö. Näissä tilanteissa korostuu viranomaisyhteistyön merkitys, sillä tehokkaalla yhteistyöllä paitsi taataan toiminnan sujuvuus, myös turvallisuus. (Castrén, Helveranta, Kinnunen, Korte, Laurila, Paakkonen, Pousi & Väisänen 2012, 98–106.)

Työturvallisuuslaissa veloitetaan työntekijää seuraavasti: ”Työntekijän on noudatettava työnantajan toimivaltansa mukaisesti antamia määräyksiä ja ohjeita. Työntekijän on muutoinkin noudatettava työnsä ja työolosuhteiden edellyttämää turvallisuuden ja terveellisyysylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta.” (Työturvallisuuslaki 738/2002 4:18.1 §.) Ensihoidossa tämän lain merkitys korostuu, sillä erilaiset protokollat ja toimintaohjeet on luotu, jotta työturvallisuus säilyisi mahdollisimman hyvin. Mikäli työntekijä ei noudata esimerkiksi annettuja työturvallisuuteen liittyviä ohjeita, saattaa hän pahimmassa tapauksessa vaarantaa niin oman, kuin myös työparinsa tai sivullisten henkilöiden turvallisuuden. Tästä esimerkkinä se, että mikäli työntekijä ei pukeudu asianmukaisiin näkyviin työvaatteisiin, hän saattaa onnettomuuspaikalla vaarantaa oman turvallisuutensa. Toisena esimerkkinä se, että mikäli työntekijä ei hälytysajona ajaessaan tee itseään näkyväksi liikenteessä, eli käytä asianmukaisia ääni- ja valomerkkejä, vaarantaa hän oman turvallisuutensa lisäksi myös työparinsa ja mahdollisesti myös sivullisten henkilöiden turvallisuuden. (Castrén ym. 2012, 70–73, 100.)

2.4.2 Potilasturvallisuus ensihoidossa

Jokaisen terveydenhuollon ammattilaisen on työssään pyrittävä toimimaan potilaan parhaaksi. Tämä tarkoittaa, että pyritään edistämään potilaan oireiden lievittämistä ja parantumista. Terveydenhuollon ammattilaisten tulee myös työssään välttää potilaisiin kohdistuvia haittatapahtumia. Haittatapahtumalla tarkoitetaan hoidosta johtuvaa potilaan tahatonta vammautumista tai komplikaatiota, joka ei suoranaisesti liity potilaan sairauteen. Haittatapahtuma voi johtaa potilaan viivästyneeseen toipumiseen, pitkittyneeseen sairaalahoitoon, vammautumiseen tai jopa menehtymiseen. (Peltomaa, 2009, 17, 30–33.)

Potilasturvallisuudella tarkoitetaan niitä periaatteita ja toimintoja, joilla terveydenhuollon yksiköissä ja organisaatioissa pyritään varmistamaan potilaan saaman hoidon turvallisuus (Kuisma ym. 2019, 13). Hyvää potilasturvallisuutta pyritään ylläpitämään ja edistämään niin potilasturvallisuutta koskevilla lailla ja asetuksilla kuin myös valvomalla laadultaan hyvän hoidon toteutumista. Terveydenhuoltolain 8§:n mukaan terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Lisäksi terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010 1:8 §.) Terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutus ja ammatillinen pätevyys varmistetaan laillistamis- ja rekisteröintimenetelmällä. Tämä

menetelmä on käytössä, koska Suomessa on olemassa ammattihenkilölaki, jonka tarkoitus on turvata terveyspalveluiden laatu ja potilasturvallisuus varmistamalla, että jokaisella terveydenhuollon ammattihenkilöllä on riittävä koulutus ja ammattipätevyys (Lohiniva-Kerkelä 2015, 177-178.)

Ensihoidossa, kuten kaikissa terveydenhuollon toimipaikoissa, on oltava potilasturvallisuussuunnitelma. Potilasturvallisuutta ylläpidetään ja siihen vaikutetaan jokaisessa vuorossa, jo ennen potilaan kohtaamista, sillä ensihoitajat varmistavat laitteiston toimintakunnon sekä lääkkeiden ja hoitovälineiden riittävyyden aina etukäteen. Turvallisuutta pyritään parantamaan monin erilaisin keinoin, kuten esimerkiksi lääkehoidon toteutuksessa erilaisilla varmistuskäytännöillä, eri tilanteisiin luotujen tarkistuslistojen käyttämisellä ja selkeällä viestinnällä. Potilasturvallisuuden kannalta siirtotilanteissa piilee aina useita erilaisia riskitekijöitä, jotka voivat liittyä esimerkiksi potilaan kuljetukseen tai tiedonkulkuun liittyviin ongelmiin. Kuljetuksen aikaisia riskitekijöitä pyritään pienentämään turvallisella ajotavalla sekä ennakoimalla tilanteita ja huolehtimalla potilaalle aina asianmukainen kiinnitys turvavöillä. Lisäksi siirtotilanteissa käytetään aina systemaattista raportointimenetelmää, jotta voitaisiin välttää tiedonkulkuun liittyvät ongelmat ja vaaratilanteet. (Kuisma ym. 2017, 68–69.)

2.4.3 Potilasvahingot, kustannukset, haittatapahtumat

Kun puhutaan potilasturvallisuudesta, voidaan nostaa esiin myös potilasvahingot. Potilasvahingolla tarkoitetaan potilaalle terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä aiheutunutta henkilövahinkoa. Potilasvahinkolaki määrittelee potilasvahinkojen korvausten maksamisen edellytykset. Vuonna 2017 korvauksia maksettiin terveydenhuollossa yhteensä yli 40,1 miljoonaa euroa. Potilasvahinkojen määrä on lisääntynyt 2010- luvulla. Määrällisesti potilasvahinkoja saapui vuonna 2017 yhteensä 8655 kappaletta, tämä on hieman pienempi lukumäärä kuin vuonna 2016. (Welling 2018, 2111–2113.) Voidaan todeta, että potilasvahinkojen aiheuttamat kustannukset ovat huomattavan suuria. Suora keino vähentää potilasvahinkoja on potilasturvallisuuteen panostaminen. Riittävä perehdyttäminen, etenkin opiskelijoiden ja sijaisten kohdalla, on ensiarvoisen tärkeää potilasturvallisuuden kannalta (Kinnunen & Peltomaa 2009, 183–184.)

Ensihoidossa tapahtuvien potilasvahinkojen määrä on kuitenkin määrällisesti varsin pieni, sillä vuosina 2006–2010 käsiteltiin yhteensä 202 potilasvahinkoilmoitusta, jotka liittyivät ensihoitoon. Näistä korvattavia oli 29, eli 14%. Vastaavasti vuosina 2011–2015 ilmoituksia tehtiin 299, mistä korvattavia oli jälleen 14%. Näin ollen, vaikka vahinkoilmoitusten määrä on kasvanut, on

korvattavien tapausten määrä kuitenkin pysynyt varsin alhaisena. Kuten muissakin terveydenhuollon yksiköissä, myös ensihoidossa on käytössä vaara- ja haittatapahtumien raportointijärjestelmä, minkä tarkoituksena on ylläpitää hyvää potilasturvallisuuskulttuuria löytämällä ne tilanteet, joissa potilasturvallisuus olisi voinut vaarantua tai on vaarantunut. Raportoimalla näitä tilanteita, voidaan potilasturvallisuutta kehittää eteenpäin. (Kuisma ym. 2017, 70–71.)

2.4.4 Riskienhallinta

Suomen Potilasturvallisuusyhdistys Ry on julkaissut oppaan potilasturvallisuudesta ja riskien hallinnasta, missä käydään läpi erilaisia näkökulmia potilasturvallisuusriskien arviointiin ja tunnistamiseen. Potilasturvallisuutta voidaan arvioida erilaisten näkökulmien avulla, kuten esimerkiksi prosessi- ja toimintatapojen hallinta, työympäristö sekä laitteet ja tarvikkeet. Työyksikössä virallisesti käytössä olevat ohjeistukset ja käytännöt voidaan lukea osaksi prosessi- ja toimintatapoja. Prosessi- ja toimintatapoihin liittyviin riskeihin on nostettu esiin potilasturvallisuutta mahdollisesti vaarantavana tekijänä ohjeistusten ja käytäntöjen epäselvyys, puutteellisuus tai vaikeaselkoisuus, sekä ohjeiden vanhentuminen tai niiden puuttuminen kokonaan. Oppaassa on tunnistettu myös hoitolaitteistoon liittyviä potilasturvallisuuden riskitekijöitä. Hoitolaitteistoon liittyviä riskitekijöitä voivat olla esimerkiksi työntekijöiden puutteellinen perehdytys, koulutus, ohjeistus ja osaaminen (Helovuori ym. 2015, 8–10.)

Ensihoidossa riskienhallintaan kuuluu olennaisesti selkeät toimintaperiaatteet- ja mallit, missä on huomioitu niin työ- kuin potilasturvallisuuskin. Ensihoidossa on opittu ja otettu käyttöön erilaisia turvallisuutta parantavia menetelmiä, mitkä on kehitetty alun perin ilmailuturvallisuuden parantamiseksi. Yksi näistä menetelmistä on CRM eli Crew resource management, minkä tarkoituksena on pyrkiä vähentämään henkilön toiminnasta aiheutuvia vaara- tai riskitekijöitä. Menetelmässä on tunnistettu inhimilliset, toiminnalliset sekä tekniset osa-alueet, joihin vaikuttamalla voidaan turvallisuutta pyrkiä parantamaan. Esimerkiksi selkeällä kommunikaatiolla voidaan vähentää inhimillisistä tekijöistä johtuvia erehdyksiä ja tilanteisiin valmistautumalla ennakkoon voidaan pyrkiä parantamaan stressin hallintaa. Hyvinä esimerkkeinä potilaan hoitotyössä esiintyvistä CRM – menetelmistä ovat lääkkeiden kaksoistarkastus sekä erilaiset työssä käytettävät tarkastus- ja muistilistat. (Ronkainen & Sillanpää 2015, viitattu 7.12.2020.)

Koska ensihoito on olennainen osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, on ensihoidossa valmistauttava myös erilaisiin suuronnettomuustilanteisiin, sekä poliisijohtoisin vaaratilanteisiin (Kuisma ym. 2019, 17.) Erityisesti poliisijohtoisten vaaratilanteiden hoitamiseksi on kehitetty taktinen ensihoito, minkä tarkoituksena on varmistaa niin terveydenhuollon henkilöstön työturvallisuus, kuin myös loukkaantuneiden tai äkillisesti sairastuneiden henkilöiden hoidon aloitus (Valli 2016, 378.)

2.5 Selkeä opas tukee suunnitelmallista perehdytystä

Suunnitelmallisen perehdytyksen kulmakivi on se, että perehdytyksen tulee olla tasapuolista kaikille uusille työntekijöille, eli jokaisen on saatava yhtä hyvä perehdytys. Tämän vuoksi on etukäteen suunniteltava, mitä perehdytys sisältää. Uuden työntekijän motivointia ja sitouttamista voi parantaa antamalla myös perehdyttävälle vastuuta. Nykypäivän tietotekniikka ja sovellukset luovat luke-mattomia mahdollisuuksia eri tapoihin, kuinka perehdytys voidaan suunnitella ja toteuttaa käytän-nössä. On kuitenkin tärkeää huomioida se, ettei henkilöiden välistä kohtaamista ja vuorovaikutusta voida koskaan täysin korvata verkkoympäristössä tapahtuvalla toteutuksella. (Eklund 2018, 173–174.)

Tekstin luettavuus luo esitykseen selkeyttä. Luettavuudella voidaan tarkoittaa niin esityksen sisäl-löllistä, kuin myös visuaalista puolta. Sisällöllisellä luettavuudella tarkoitetaan sitä, kuinka ymmär-rettävää teksti on, eli kuinka hyvin haluttu asia onnistutaan välittämään lukijalle. Visuaalisella luet-tavuudella tarkoitetaan muita, kuin sisältöön liittyviä seikkoja, jotka myös vaikuttavat tekstin luetta-vuuteen. Tällaisia esitysgraafisia luettavuuteen vaikuttavia seikkoja ovat esimerkiksi esityksen taustaratkaisut, sekä käytetyt värit. (Lammi 2009, 82.)

2.5.1 Diaesityksen tyyliin vaikuttaminen

Diaesitystä voidaan käyttää erilaisten koulutusten ja luentojen apuvälineenä, mutta se tarjoaa myös lähes rajattomasti mahdollisuuksia esittää erilaisia aineistoja ja materiaaleja. Jotta diaesityksestä saa parhaan hyödyn irti, täytyy tekovaiheessa muistaa pitää esitys selkeänä ja kiinnittää huomiota niin visuaaliseen, kuin sisällölliseenkin luettavuuteen. (Lammi 2009, 82.) Mikäli esitys liittyy johon-

kin organisaatioon, kannattaa organisaation sisällä luoda yhteneväinen tyyli, jota käytetään kaikissa organisaation esityksissä. Näin voidaan luoda yhteneväisyyttä organisaation sisällä. (Toikkanen 2003, 127.)

Sisältöä tehdessä on huomioitava useita seikkoja, tekstiä ei saa olla liikaa, ei kannata käyttää useita kirjain- eli fonttityyppejä ja lisäksi kirjainten pistekoon valintaan kannattaa kiinnittää huomiota jo suunnitteluvaiheessa. Kirjainten pistekokoa valittaessa tulee huomioida, missä esitys on tarkoitus pitää ja pistekoko tulee olla siihen nähden riittävän suuri. (Hautsalo 2007, 32–33.) Mikäli esitys on tarkoitus pitää esimerkiksi suuressa salissa, on huomioitava, että koko yleisön tulee pystyä lukemaan teksti vaivattomasti. Yleensä tällöin fontin pistekooksi tulee valita vähintään pistekoko 18–20 ja usein vieläkin suurempi. Tekstin on myös erotuttava hyvin taustasta, mutta värien käytössä kannattaa kiinnittää huomiota erityisesti kirkkaisiin väreihin, mikäli tausta on tumma. Tekstin korostukseen värien käyttö sopii hyvin, lisäksi voidaan käyttää myös tekstin lihavoitinta, mutta kursivointia käytettäessä tulisi käyttää harkintaa ja muistaa, että kursivoitu teksti katoaa helposti taustaan. (Lammi 2009, 93.)

Fonttityylin valinnalla voidaan vaikuttaa siihen, millaisen kuvan lukija muodostaa esityksestä. Pääsääntöisesti esityksissä kannattaa käyttää enimmillään kahta eri fonttityyliä. Erilaisilla ratkaisuilla voidaan vaikuttaa esityksen ulkoiseen ilmeeseen. Käyttämällä vain yhtä fonttia ja sen eri pistekokoja saadaan esityksestä luotua harmoninen, mikä on varsin neutraali ulkomuodoltaan. Jos taas lähdetään sekoittamaan samaan työhön kahta tai useampaa eri tyylistä fonttia ja näiden eri pistekokoja, voidaan luoda esitykseen ulospäin näkyvää konfliktia tai kontrastia, mitkä ovat usein lukijasta häiritseviä. (Lammi 2009, 82, 90–91.)

2.5.2 Visuaalisuus

Esityksen visuaalisella ilmeellä voidaan vaikuttaa paljon esityksen luettavuuteen ja sillä voidaan hyvin myös ylläpitää lukijan mielenkiintoa. Visuaaliseen ilmeeseen voidaan vaikuttaa erilaisilla esitysgraafisilla ratkaisuilla. Esitysgraafiikan tärkeimmät ratkaisut liittyvät useimmiten typografiaan. Typografia on esityksen graafisen ulkoasun suunnittelua, mikä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi fontin valintaa sekä valittua pistekokoa. (Lammi 2009, 82.)

Sommittelulla saadaan luotua esitykseen yhtenäinen ilme erilaisia elementtejä käyttäen. Esimerkiksi väreillä, palstoilla, otsikoilla ja viivoilla voidaan luoda työhön yhtenäistä ilmettä, minkä on tarkoitus säilyä koko esityksen ajan. Sommittelussa myös kontrasteilla sekä kuvilla on vaikutusta. Kuvien asetteluun kannattaa kiinnittää huomiota, esimerkiksi ryhmittämällä pienempiä kuvia kokonaisuudeksi suuremman kuvan viereen, saadaan luotua yhtenäinen kokonaisuus. (Toikkanen 2003, 39.) Sommittelusta on hyötyä usealla tavalla, sillä diasta voidaan tehdä esteettisesti hyvinkin miellyttävä, mutta samalla saadaan pidettyä sisältö helposti ymmärrettävänä ja voidaan jopa korostaa tärkeimpiä asioista sisällöstä. Kuvien ja tekstin asettelulla voidaan luoda esitykseen symmetriaa tai epäsymmetriaa. Lähtökohtaisesti symmetriaa luonnehditaan kauniiksi ja turvalliseksi kokonaisuudeksi, mikä myös helpottaa sisällön lukemista, kun taas epäsymmetrinen esitys koetaan usein myös epämiellyttävänä. Sommitteluvaiheessa kannattaa myös muistaa, että tyhjää tilaa voidaan pitää yhtenä elementtinä, jonka avulla voidaan korostaa tai luoda kontrastia diaan. (Lammi 2009, 103–109.)

3 PROJEKTIN TAUSTA JA TAVOITTEET

Tämän opinnäytetyöprojektin tarkoituksena oli luoda selkeä perehdytysopas, joka ohjaa uuden työntekijän perehdytystä. Oppaan tulisi kertoa perehtyjälle, mihin asioihin hänen tulee perehtyä itsenäisesti ja mitä käydään läpi työyksikössä yhdessä perehdyttäjien kanssa. Lisäksi perehdytysoppaan tuli sisältää dokumentti, millä vahvistetaan perehdytyksen tapahtuneen asianmukaisesti. Yhtenä tavoitteena oli, että perehdytysoppaan avulla voitaisiin parantaa edellytyksiä tasalaatuiselle perehdytykselle.

Perehdytysopas toteutettiin PowerPoint -esityksenä. Kyseinen esitysmuoto valittiin sen vuoksi, että se tarjosi parhaat mahdollisuudet täyttää esitykselle asetetut laatutavoitteet. Oppaaseen luotiin jokaiselle perehdytettävälle aihealueelle omat diansa. Koska perehdytettäviä asioita oli paljon, kerrottiin dioissa ainoastaan tärkeimmät asiat tai pääkohdat ja upotettiin kunkin dian yhteyteen hyperlinkki, jonka takaa löytyy laajemmin kyseiseen aihealueeseen liittyvää ensihoitokeskuksen omaa materiaalia. Lisäksi perehdytysoppaaseen kuuluu myös lomake, jonka työntekijä allekirjoittaa perehdytyksen jälkeen. Lomake on virallinen dokumentti, millä todennetaan perehdytyksen tapahtuneen asianmukaisesti.

Soiten ensihoitokeskuksen toiminta ulottuu maantieteellisesti varsin laajalle alueelle, minkä vuoksi on tärkeää, että perehdytysopasta pystytään käyttämään missä tahansa ensihoitokeskuksen asemalla. Tässä korostuu myös perehdytysoppaan merkitys ja tarpeellisuus, sillä jokaiselle on taattava yhtä laadukas perehdytys riippumatta siitä, millä alueella tai asemalla perehdytys tapahtuu. Perehdytysoppaan yksi tärkeimmistä laatutavoitteista olikin se, että sen on sovelluttava käytettäväksi jokaiselle asemapaikalle. Toinen laadun kannalta tärkeä tavoite oli oppaan sisältö. Perehdytysoppaan sisältö pohjautuu luotettavaan asiantuntijatietoon, mikä on koottu opinnäytetyön tietoperustaan. Lisäksi laatutavoitteita olivat oppaan visuaalisuuteen liittyvät tekijät, joita olivat niin oppaan selkeys ja ymmärrettävyys, kuin myös oppaassa käytetyt värit ja yksityiskohdat sekä alueen kaksikielisyyden huomiointi. Väreillä ja yksityiskohdilla, kuten organisaation logojen käytöllä, luotiin työhön yksiköllisyyttä.

4 PROJEKTIN TOTEUTUS JA TUOTOKSET

Tämä opinnäytetyöprojekti toteutettiin tiiviissä yhteistyössä työn tilaajan, eli Soiten ensihoitokeskuksen kanssa. Tilaajat pääsivät vaikuttamaan työn sisältöön ja toteutukseen antamalla palautetta työstämisyksikössä. Palautetta pyydettiin aktiivisesti ja sitä saatiin myös runsaasti työn eri vaiheissa.

4.1 Projektin suunnittelu

Yhteistyö tilaajien kanssa aloitettiin heti työn suunnitteluvaiheessa. Työstäminen aloitettiin luomalla projektille kattava tietoperusta. Tietoperustan luominen oli merkittävä vaihe työn toteutuksen kannalta, sillä tuotteen, eli perehdytysoppaan sisältö pohjautui tietoperustaan. Tietoperustan luomisessa keskityttiin perehdytykseen ja selvitettiin hyvän perehdytysoppaan piirteitä. Samalla huomiointiin myös perehdytyksen merkitys työ- ja potilasturvallisuuteen.

Suunnitteluvaiheessa päätettiin, miten projekti käytännössä toteutettaisiin ja pohdittiin, kuinka tuotteelle asetetut laatuvaatimukset saataisiin täytettyä mahdollisimman hyvin. Perehdytysopas päätettiin toteuttaa PowerPoint -esityksenä (liite 3), sillä diaesityksellä olisi mahdollista luoda esitykseen kaivattua selkeyttä ja johdonmukaisuutta sekä ymmärrettävyyttä. Lisäksi PowerPoint tarjosi myös parhaat mahdollisuudet tulevaisuutta ajatellen, sillä esitykseen olisi myös tulevaisuudessa helppo lisätä tai muokata dioja, jolloin se olisi myös helppo päivittää. Suunnitteluvaiheessa luotiin sisältöä kuvaava taulukko (liite 1), mihin suunniteltiin etukäteen diojen sisältö teoriapohjaa hyödyntäen.

Yksi työlle asetetuista laatuvaatimuksesta oli alueen kaksikielisyyden huomiointi. Tämä oli tärkeä seikka huomioida jo suunnitteluvaiheessa, sillä mikäli koko perehdytysopas tehtäisiin kahdella kielellä, tulisi siitä valtavan laaja. Lopulta päädyttiin kuitenkin siihen, että PowerPoint -dioiden otsikot tehdään sekä suomen- että ruotsin kielellä, mutta koko dian sisältöä ei kuitenkaan käännetä molemmille kielille. Näin pystyttiin huomioimaan alueen kaksikielisyyden tuomatta kuitenkaan lisää mitään esitykselle.

4.2 Projektin toteutus

Projekti toteutettiin käytännössä syksyn 2020 aikana. Toteutusvaiheen aikana luotiin itse työ ja tehtiin diojen sisältö. Sisältö luotiin suunnitelmavaiheessa tehdyn sisältötaulukon (liite 1) pohjalta, mutta työn edetessä sisältöä muokattiin hieman niin käytännön syiden, kuin myös tilaajilta saadun palautteen perusteella.

Kuten Eklund kirjoittaa, kannattaa oppaan luomisessa ensin tarkastella sitä, mitä materiaalia on käytettävissä ja pohtia voidaanko sitä hyödyntää (2018, 74–74). Perehdytysoppaan sisältöä luodessa päätettiin hyödyntää myös ensihoitokeskuksen omaa perehdytysmateriaalia, sillä ensihoitokeskukselta löytyi paljon hyvää materiaalia, joihin uusien työntekijöiden tulisi perehtyä. Tämän vuoksi yhdessä tilaajien kanssa päätettiin, että luodaan näistä yhtenäinen kokonaisuus. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että perehdytysoppaasta luotaisiin sananmukaisesti opas siihen, mitä kaikkea perehdytyksen aikana tulee käydä läpi. Näin ollen, perehdytysoppaan diojen sisältö luotiin teoriapohjaa hyödyntäen ja ensihoitokeskuksen omia asiaan liittyviä materiaaleja liitettiin työhön hyperlinkki -toiminnon avulla. Koska kyseessä on opas, johon uusi työntekijä tutustuu itsenäisesti, ohjeistettiin siinä, mihin materiaaleihin hänen tulee itse tutustua ja mitä perehdytyspäivien aikana käydään läpi työyksikössä.

4.2.1 Esityksen alku ja informatiiviset diat

Diojen sisältöä ja järjestystä hahmoteltiin jo suunnitteluvaiheessa sisältötaulukon (liite 1). Esityksen alkuun laitettiin dia, josta löytyy niin tekijöiden nimet kuin myös itse esityksen nimi varustettuna organisaation logolla. Ensimmäisen dian tarkoituksena oli tehdä esityksestä helposti tunnistettava. Lisäksi esityksen alkuun tehtiin myös sisältödia, jonka tarkoituksena oli, että heti esityksen alusta löytyy aihealueet, joita oppaassa käsitellään. Sisältötaulukon mukaisesti, tehtiin info -dia perehdytyksen etenemisestä. Nimensä mukaisesti diasta löytyy ohjeita perehdytyksen etenemiseen ja erityisesti siihen, mihin asioihin hänen tulee tutustua itsenäisesti ensimmäisen perehdytyspäivän aikana. Sisältötaulukosta poiketen, tästä diasta ei löydy tietoja eri koulutuksista mitä tulee suorittaa ennen työsuhteen alkamista tai ensimmäisten kuukausien aikana, sillä näiden asioiden katsottiin sopivan paremminkin koulutusasioita käsittelevään diaan.

Ensihoitokeskuksen arvot -dian sisältö toteutettiin sisältötaulukkoon tehdyn suunnitelman mukaisesti. Diaan koottiin ensihoitokeskuksen arvot, sekä linkki, josta pääsee tutustumaan tarkemmin arvojen toteutumiseen ensihoitokeskuksella. Dia sijoitettiin esityksen alkuun, sillä haluttiin korostaa arvojen merkitystä ja tärkeyttä. Lisäksi diaan liitettiin Soiten ”ihminen keskiössä” -logo, minkä tarkoituksena oli vahvistaa arvojen yhteyttä organisaation toimintaan. Henkilöstöasiat -dia on informatiivinen dia, mistä löytyy kaikki ne asiat, mitä tulee huomioida työsuhteen alkaessa. Diaan lisättiin myös organisaation omia materiaaleja, joihin uuden työntekijän tulee perehtyä.

4.2.2 Asemapaikat ja ajoneuvoasiat

Asemat- diaan lisättiin sisältötaulukon suunnitelman mukaisesti kartta, mistä näkee asemien sijainnit, sekä esiteltiin, kuinka ensihoitokeskuksen toimialue on jaettu kolmeen eri alueeseen. Dian tarkoituksena on, että työntekijä huomioi niin asemien määrän, kuin myös sijoittumisen alueelle. Sisältötaulukosta poiketen, toteutusvaiheessa työhön lisättiin jokaiselle alueelle oma esittelydia. Tämä tehtiin tilaajien toiveesta tulevaisuutta ajatellen, sillä ensihoitokeskuksella työstetään jokaiselle asemalle räätälöityjä omia ohjeita, jotka voidaan myöhemmin lisätä linkeiksi osaksi perehdytysopasta kyseisten aluediojen yhteyteen. Tässä vaiheessa aluediojen yhteyteen laitettiin asemien osoitteet, sekä kuvia asemista ja ensihoitoyksiköistä.

Ajoneuvot ja virve- diaan keskitettiin ajoneuvoihin ja virven käyttöön liittyvät ohjeet. Ajoneuvojen osalta kerrottiin erityisesti ajoneuvoperehdytyksestä, sekä ohjattiin tutustumaan hälytysajokoulutus- suunnitelmaan, sekä erva- alueen ohjeeseen hälytysajoneuvon kuljettamisesta. Virven osalta ohjattiin tutustumaan Soiten omaan virven käyttöohjeeseen, sekä viestiliikenneohjeeseen.

4.2.3 Välineiden ja ohjeiden hallinta

Tietojärjestelmät dia luotiin, kuten sisältötaulukkoon suunniteltiin, eli diaan koottiin ensihoitokeskuksella käytössä olevat tietojärjestelmät ja ohjattiin perehtymään järjestelmien käyttöön, sillä jokaisen työntekijän tulee hallita käytössä olevien järjestelmien käyttö. Alkuperäisestä sisältötaulukon suunnitelmasta poiketen, luotiin seuraavaksi dia hoitolaitteille ja välineille. Suunnitelman mukaisesti diassa käytiin luettelomaisesti läpi hoitolaitteita ja -välineitä, joita käydään perehdytyspäivien aikana läpi. Uutena asiana diaan laitettiin linkki laiteajokortteihin, joissa käydään erilaisten kysymysten avulla laitteistojen käyttöä läpi. Ensihoitokeskuksella luotiin laiteajokortit, joiden tarkoituksena

on helpottaa laitteistoon perehtymistä. Laitteajokortit ovat siis myös erinomainen apuväline niin perehdyttämiseen, kuin työntekijöiden omaankin laitteistojen käytön kertaamiseen, mutta myös esimerkiksi opiskelijan ohjaukseen. Lisäksi laitteajokorttien käyttöönotto parantaa myös ensihoidon laiteturvallisuutta.

Operatiiviset toimintaohjeet -dia luotiin suunnitelman mukaisesti, sillä diasta löytyy ohjeistukset tutustua hoito- ohjeisiin, operatiivisiin toimintaohjeisiin, sekä konsultaatio- ja ennakoilmoitus -ohjeisiin. Lisäksi diassa päätettiin nostaa esiin myös ISBAR- ohjeen käyttö, sillä sitä tulisi käyttää aina konsultaatioita tehdessä, minkä vuoksi olisi hyvin tärkeää hallita ISBAR- ohjeen rakenne ja käyttö.

4.2.4 Työ- ja potilasturvallisuus

Työturvallisuudesta tehtiin kaksi diaa, sillä tärkeää asiaa katsottiin olevan niin paljon, ettei sisältöä olisi voinut karsia riittävästi, jotta kaikki aineisto olisi mahtunut yhdelle dialle. Ensimmäisestä työturvallisuusdiasta tehtiin ulkomuodoltaan poikkeava muihin dioihin nähden. Tämän tarkoituksena oli, että dian sisältöön kiinnitettäisiin enemmän huomioita. Diojen sisältöön poimittiin keskeisiä työturvallisuuden kannalta huomioitavia kohteita. Lisäksi dioissa ohjataan työntekijä tutustumaan Soiten työturvallisuutta käsittelevään materiaaliin, missä näitä asioita on käsitelty laajemmalla mittakaavassa.

Potilasturvallisuusdiassa tiivistettiin monta potilasturvallisuuteen liittyvää asiaa. Aiheesta olisi saanut varsin laajan usean dian mittaisen osion, mutta päädyttiin kuitenkin rajaamaan sisältö yhteen diaan, mihin nostettiin esiin laatu- ja potilasturvallisuus suunnitelma sekä mainittiin muutamia perusperiaatteita potilasturvallisuudesta ja potilaiden kohtaamisesta. Diassa perehtyjää ohjataan tutustumaan organisaation omaan laatu- ja potilasturvallisuus -suunnitelmaan sekä muuhun potilasturvallisuusmateriaaliin, missä potilasturvallisuutta ja sitä koskevaa lainsäädäntöä käsitellään tarkemmin. Lisäksi potilasturvallisuusdiassa päätettiin nostaa esiin myös HaiPro -järjestelmä, mihin raportoidaan kaikki potilasturvallisuuteen liittyvät läheltä-piti sekä haitta- ja vaaratapahtumat. Raportointijärjestelmän avulla voidaan löytää potilasturvallisuuden kannalta olennaisia ongelmakohtia ja niihin puuttamalla kehittää potilasturvallisuutta eteenpäin. Ensihoitokeskuksella on käytössä myös Hyvä-Pro- järjestelmä, mihin voi vastaavasti raportoida erityisen hyvin hoidettuja tilanteita, joiden avulla voidaan myös oppia ja kehittää toimintaa.

4.2.5 Koulutus- ja opiskelijaohjaus sekä hygienia ja aseptiikka

Potilasturvallisuuden jälkeen esityksessä siirrytään koulutusasioihin. Tässä diassa on luettelomaisesti listattu kaikki ne koulutukset ja luvat, joita työntekijän tulee suorittaa perehdytyksen aikana. Lisäksi diasta löytyy myös seuraavan puolen vuoden aikana sekä säännöllisesti suoritettavat koulutukset. Koulutusasioiden jälkeen siirrytään opiskelijaohjausta koskevaan diaan, missä on lyhyesti esitelty opiskelijaohjauksen tueksi luotuja apuvälineitä ja kerrottu niiden käyttötarkoituksesta.

Hygienia ja aseptiikka diassa käydään läpi hygienian ja aseptiikan toteuttamista ja merkitystä ensihoitotyössä. Diassa esiteltävät asiat jäivät asian laajuuteen nähden varsin suppeaksi, mutta toisaalta siinä ohjataan perehtymään ensihoitokeskuksen materiaaleihin, joissa on tarkasteltu varsin laajasti aseptiikkaan ja puhtaanapitoon liittyviä asioita ja ohjeistettu käytännössä, kuinka esimerkiksi ensihoitoyksikön puhtaanapidosta tulee huolehtia.

4.2.6 Lääkehoito ja ajantasaiset pandemiaohjeistukset

Lääkehoidon osalta tehtiin asiaan liittyen kaksi diaa. Ensimmäisessä diassa käsitellään yleisiä lääkehoitoon liittyviä asioita sekä esitellään ensihoitokeskuksella käytössä olevia apuvälineitä lääkehoidon toteuttamiseen ja ohjataan perehtymään kyseisiin materiaaleihin. Toisessa lääkehoitoa koskevassa diassa käsitellään turvallista lääkehoitoa. Dian lähteenä toimi turvallinen lääkehoito-opas, minkä pohjalta nostettiin esiin lääkehoidon turvallisuudessa huomioitavia asioita.

Koska työ toteutettiin maailmanlaajuisen covid-19 pandemian aikaan, jouduttiin esitykseen otta-
maan mukaan myös koronaohjeita käsittelevä dia, sillä tautiin liittyvät ohjeistukset vaikuttavat olennaisesti ensihoitokeskuksenkin toimintaan ja työskentelyyn, joten on erittäin tärkeää, että myös uuden työntekijät ovat tietoisia ohjeistuksista. Diassa käsitellään yleisiä toimintaan vaikuttavia ohjeistuksia, sekä ohjataan tutustumaan suojautumis- sekä muihin ajantasaisiin ohjeisiin. Esityksen viimeisessä diassa työntekijä toivotetaan tervetulleeksi töihin.

4.2.7 PowerPoint -esityksen liite

PowerPoint- esityksen liitteeksi luotiin lomake, jonka työntekijä allekirjoittaa perehdytyksen jälkeen (liite 2). Lomakkeen ensimmäisellä sivulla kerrotaan, mitä ensihoitokeskuksen perehdytysohjelma

sisältää. Lisäksi ensimmäisellä sivulla on lueteltuna erinäisiä asioita, jotka työntekijä omalla allekirjoituksellaan vahvistaa tapahtuneeksi tai sitoutuu noudattamaan. Yhtenä tärkeänä kohtana lomakkeessa työntekijä vahvistaa, että on saanut asianmukaisen perehdytyksen työhönsä. Lomakkeeseen tulee päivämäärä sekä työntekijän allekirjoitus, jonka jälkeen lomake tulisi toimittaa ensihoitokeskuksen osastonhoitajalle säilytettäväksi. Lomake toimii myös dokumenttina siitä, että työntekijä on saanut asianmukaisen perehdytyksen.

Lomakkeen toiselle sivulle on koottu kaikki koulutukset, kurssit ja luvat, mitä työntekijän tulee suorittaa perehdytyspäivien aikana. Samaa sisältöä löytyy myös PowerPoint -esityksen koulutusasiat -diasta, mutta lomakkeesta löytyy myös muita tietoja koulutusten suorituspaikoista, sekä tunnuksista ja salasanoista. Lisäksi lomakkeessa muistutetaan toimittamaan tarvittavat todistukset osastonhoitajalle.

4.2.8 Esityksen visuaalisen puolen luominen

Työn visuaalista puolta alettiin kehittämään jo työn alkumetreillä. Jo työn toteutusvaiheessa tiedettiin, että työstä halutaan luoda yksilöllinen, joten ensihoitokeskuksen työntekijöitä pyydettiin kuvaamaan asemia, sekä erilaisia välineitä, joita voitaisiin käyttää oppaassa. Koska työ tehtiin ensihoitokeskukselle, käytettiin tyyliä Soiten omaa teemaa. Myös työssä käytetyt värit valittiin organisaation värien mukaisiksi. Otsikoissa käytettiin värinä tummaa turkoosia, millä luotiin yhtenäisyyttä esitykseen. Sisällön fontin värinä käytettiin mustaa, koska työn pituus huomioiden vaalea teksti olisi ollut epämiellyttävää luettavaa. Dioihin luotiin yhtenäisyyttä turkoosin värin avulla, sillä turkoosi väri näkyi niin Soiten teeman mukaisessa kuvioinnissa, mutta myös otsikoissa sekä luettelomerkkien, että linkkien värissä. Tällä värillä saatiin luotua yhtenäinen ilme koko dian alueelle. Teeman mukaiset värit haluttiin säilyttää koko työn ajan, mikä huomioitiin myös erilaisissa yksityiskohdissa, sekä esimerkiksi siinä, että linkkien väri muuttuu avaamisen jälkeen harmaaksi. Näin pystyttiin säilyttämään teeman mukainen ehjä kokonaisuus, mutta samalla helpottamaan lukijan työtä, kun pystyy helpommin seuraamaan dioissa etenemistä.

Fontin tyyliksi valittiin Calibri Light, sillä tyylinä kyseinen fontti on pehmeä ja miellyttävä, mikä antaa myös esityksestä ystävällisen kuvan ja luo harmoniaa. Otsikoiden pistekooksi valittiin koot 54 suomenkieliselle ja 24 ruotsinkieliselle otsikolle. Sisältö kirjoitettiin pistekoolla 20 lukuun ottamatta luetteloloja, tai muita alatekstejä, jotka kirjoitettiin pistekoolla 16. Fonttikoon valinnassa huomioitiin työn

käyttötarkoitus, sillä perehdytettävien henkilöiden on tarkoitus käydä opas itsenäisesti läpi, jolloin he oletettavasti katselevat esitystä läheltä, eikä tällöin pistekoon tarvitse olla kovin suuri.

4.3 Projektin viimeistely

Projektin viimeistelyssä kiinnitettiin huomiota erityisesti tekstin kieliasuun ja tarkistettiin teksti mahdollisten virheiden varalta. Viimeistelyvaiheessa tehtiin paljon sommitteluun liittyvää työtä, jonka tarkoituksena oli saada oppaasta paitsi yhtenäinen kokonaisuus, myös varmistaa jokaisen dian esteettisyys ja luettavuus.

Tässä vaiheessa myös lisättiin työhön kuvia ja kiinnitettiin huomio kuvien asetteluun ja sommitteluun. Kuvien sommittelussa hyödynnettiin tietoperustassa mainittuja Toikkasen ohjeita erityisesti yhtenäisen kokonaisuuden luomisesta kuvia hyödyntäen (2003, 39). Kuvien käytöllä luotiin työhön yksilöllisyyttä ja konkretiaa, sillä jokainen kuva liittyy dian sisällön aihealueeseen.

Viimeistelyvaiheessa tehtiin myös yhteistyötä tilaajien kanssa erityisen paljon, sillä tässä vaiheessa tehtiin työhön vielä viimeisiä muutoksia, joilla työstä saatiin tilaajien toiveiden mukainen. Yhteistyö korostui koko ajan enemmän, mitä pidemmälle projekti eteni, sillä tilaajilta saatiin paljon kehitysehdotuksia, mutta myös kysymyksiä sisältöön liittyen. Erityisesti sisältöön liittyvät kysymykset johdattivat pohtimaan entistäkin tarkemmin sitä, miksi aihealueet on valittu esitykseen ja perustelevaan sitä, miksi joitakin asioita on jouduttu rajaamaan esityksen ulkopuolelle. Sisältöön liittyviä kysymyksiä pohdittiin työn loppuvaiheeseen saakka, mutta kuten jo suunnitteluvaiheessa todettiin, yksi työn tärkeimmistä kriteereistä oli, että opasta olisi helppo päivittää. Tähän viitaten, se sisältö mikä nyt on katsottu tärkeimmäksi, voi tulevaisuudessa kuitenkin muuttua, jolloin esitystä voidaan päivittää niin, että sisällöstä löytyy aina ajantasaiset ja tärkeimmät sisällöt.

5 EETTISYYS JA LAADUN VARMISTUS

Eettisellä toiminnalla pyritään edistämään sitä, mikä on eettisesti oikein. Yksinkertaisimmillaan eettisyydellä tarkoitetaan sitä, mikä on hyvää tai pahaa, oikein tai väärin. Näitä asioita joudutaan pohdimaan usein tilanteissa, joissa vaikuttavat inhimilliset tekijät. Terveydenhuoltoalalla eettisyys on aihe, mikä puhuttaa aina. Tämän vuoksi terveydenhuoltoalalle on luotu erilaisia eettisiä ohjeita. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 14, 61.)

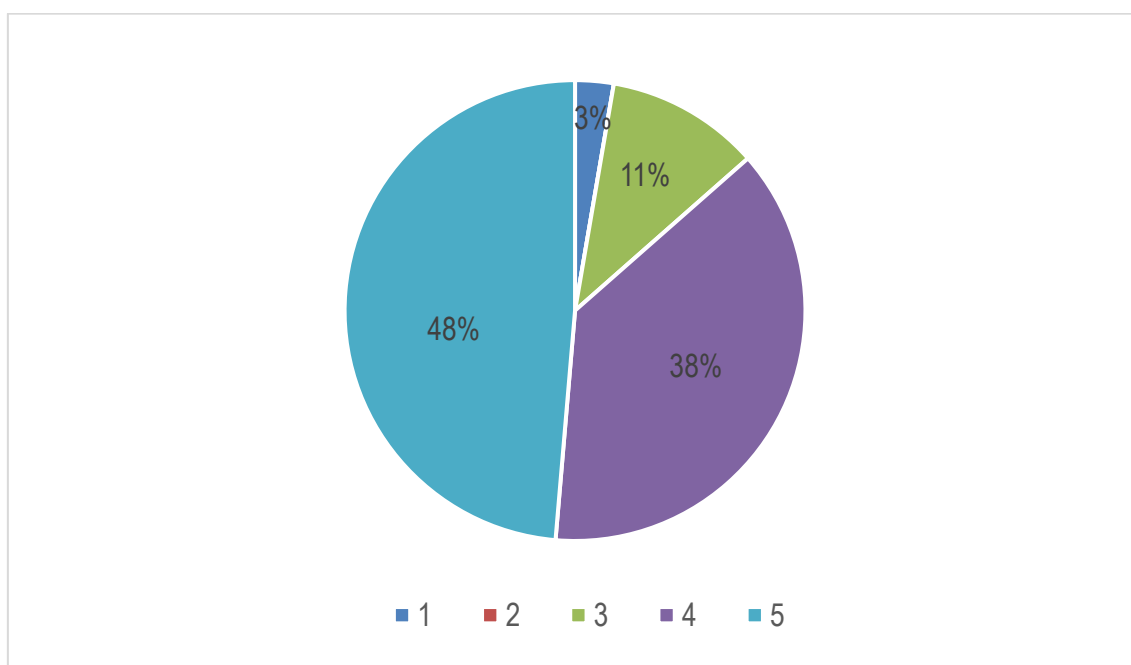
Terveydenhuoltoalalla tehdään paljon erilaisia tutkimuksia ja tieteellisiä julkaisuja, joissa tulee myös huomioida eettisyys. Suomessa tieteellisten julkaisujen ja tutkimusten eettisyyttä ohjaa tutkimuseettisen neuvottelukunnan määrittelemät hyvät tieteelliset käytännöt. Näiden käytänteiden mukaisesti tulee noudattaa tieteellisiä toimintatapoja, joita ovat rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus työtä tehdessä. Lisäksi tulee käyttää eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus-, raportointi- ja arviointimenetelmiä sekä noudattaa avoimuutta tulosten julkaisemisessa. Lisäksi tulee huomioida ja kunnioittaa muiden tutkijoiden tekemää työtä ja viitata julkaisuihin asianmukaisella tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2020, viitattu 20.12.2020.)

Työn tekemisessä noudatettiin hyväksi katsottuja tieteellisiä käytäntöjä ja noudatettiin erityistä huolellisuutta ja tarkkuutta työn eri vaiheissa. Muiden tekemää työtä kunnioitettiin asiaan kuuluvalla tavalla ja viitattiin tutkimusjulkaisuihin asianmukaisesti.

Perehdytysoppaan laadun varmistamiseksi tehtiin ensihoitokeskuksen työntekijöille lyhyt webropol-kysely. Kysely sisälsi yhteensä seitsemän kysymystä, joilla pyrittiin selvittämään, kuinka hyvin perehdytysoppaalle asetetut vaatimukset täyttyivät. Kyselyä edelsi saatekirje, missä kyselyn taustat ja käyttötarkoitus avattiin (katso liite 4). Kyselyn kuusi ensimmäistä kysymystä esitettiin monivalintakysymyksinä ja viimeisessä kysymyksessä mahdollistettiin vapaamuotoisen palautteen antaminen (katso liite 5). Kyselyn tulosten julkaisemisessa käytettiin asianmukaista avoimuutta ja rehellisyyttä.

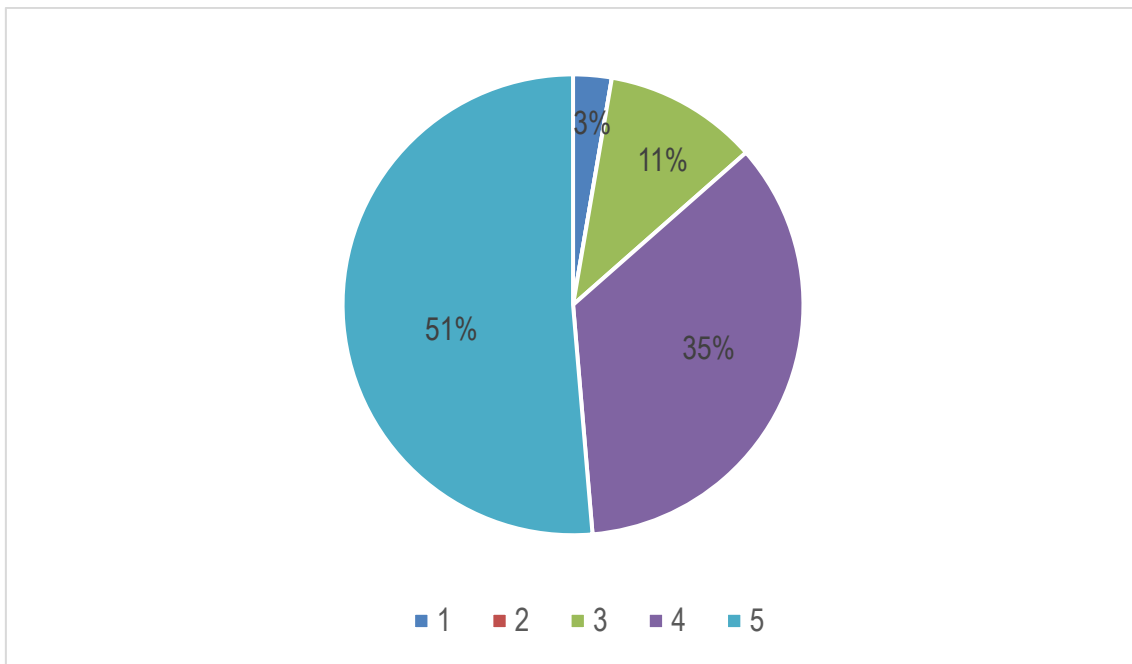
5.1 Perehdytysoppaan selkeys ja helppokäyttöisyys

Kahdessa ensimmäisessä kysymyksessä käsiteltiin työlle asetettuja tärkeimpiä vaatimuksia eli selkeyttä ja helppokäyttöisyyttä. Ensimmäisenä kysymyksenä esitettiin kysymys työn selkeyteen liittyen. Kysymys esitettiin monivalintakysymyksenä, missä vastaajan tuli valita, kuinka samaa mieltä hän on esitetyn väitteen suhteen. Väitteenä esitettiin ”Perehdytysopas on mielestäni selkeä kokonaisuus”. Vastauksissa numero 1 kuvasi vastaajan olevan täysin eri mieltä ja numero 5 kuvasi vastaajan olevan täysin samaa mieltä väitteen suhteen. Vastausten prosentuaalinen jakautuminen on esitetty kuviossa 1. Vastaajista 3% (=yksi henkilö) on vastannut numeron 1 eli on täysin eri mieltä väitteen suhteen. Numeroa kaksi ei ole valinnut yksikään vastaaja. Numeron kolme on valinnut 11% (=neljä henkilöä) vastaajista, numeron neljä on valinnut 38% (=14 henkilöä) vastaajista ja numeron 5 taas 48% (=18 henkilöä) vastaajista. Yhteensä 86% vastaajista oli siis valinnut numeron neljä tai viisi, mistä voidaan päätellä, että perehdytysopas on koettu selkeäksi kokonaisuudeksi. Näin ollen voidaan katsoa, että selkeän kokonaisuuden luomisessa onnistuttiin. Kyselyn myöhemmässä vaiheessa esitettiin avoin kysymys, jossa oli myös mahdollista jättää vapaasti palautetta oppaaseen liittyen. Avoimen kysymyksen palautteissa oli huomioitu useaan kertaan hyvinä piirteinä työn selkeys, mutta myös helppokäyttöisyys oli nostettu esiin.

KUVIO 1. Ensimmäinen kysymys ”Perehdytysopas on mielestäni selkeä kokonaisuus”. Monivalintakysymys, vastaus asteikolla 1–5. 1= Olen täysin eri mieltä. 5= Olen täysin samaa mieltä. Kuviossa esitetty vastausten jakautuminen asteikolla prosentteina.

Toisessa kysymyksessä käsiteltiin työn helppokäyttöisyyttä. Kysymyksessä esitettiin väite ”Perehdytysopas on helppokäyttöinen”. Vastaajia pyydettiin vastaamaan asteikolla 1–5, numeron yksi kuvattessa vastaajan olevan täysin eri mieltä ja numeron viisi olevan täysin samaa mieltä väitteen suhteen. Vastausten prosentuaalinen jakautuminen asteikolle on esitetty kuviossa 2. Vastaajista yli puolet, 51% (=19 henkilöä) vastasi olevansa täysin samaa mieltä. Lisäksi 35% (=13 henkilöä) vastasi numeron neljä ja 11% (=4 henkilöä) numeron kolme. Tästä voidaan jo päätellä, että oppaan käyttö on koettu helppokäyttöiseksi. Ainoastaan 3% (=1 henkilö) on vastannut olevansa täysin eri mieltä väitteen suhteen.

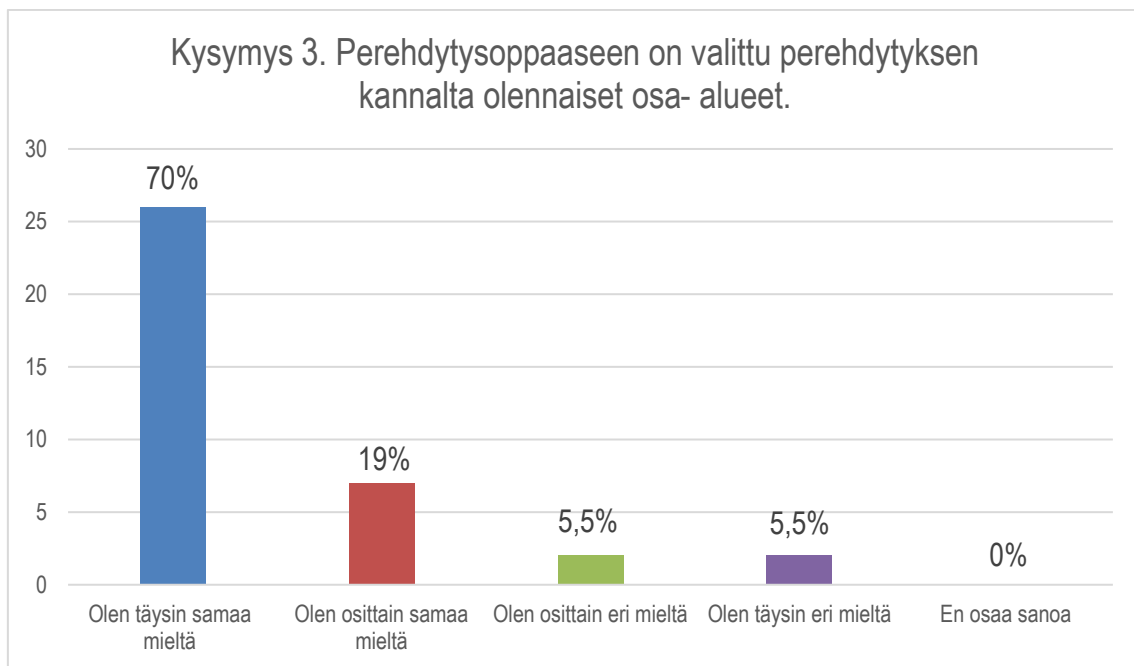

KUVIO 2. Kyselyn toisessa kysymyksessä esitettiin väite ”Perehdytysopas on helppokäyttöinen”. Kyseessä on monivalintakysymys, missä vastausvaihtoehdot 1–5. Numero 1 kuvastaa vastaajan olevan täysin eri mieltä ja numero 5 täysin samaa mieltä väitteen suhteen. Kuviossa esitetty vastausten jakaantuminen prosentuaalisesti asteikolle 1–5.

5.2 Sisältöön liittyvät kysymykset

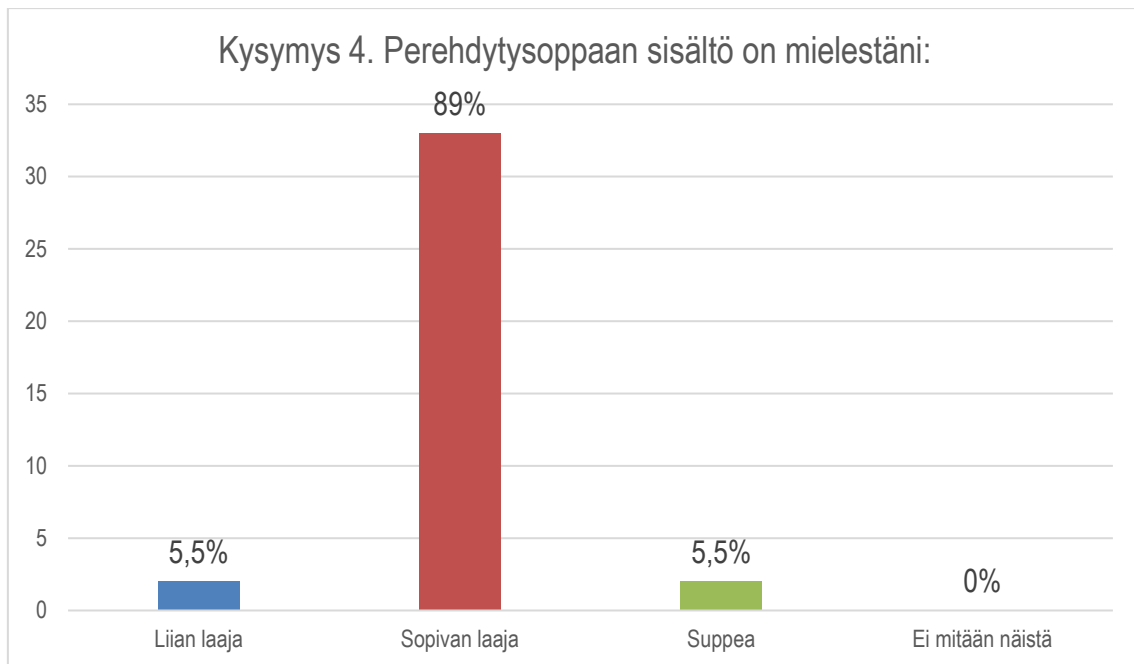
Kyselyn kolmannessa ja neljännessä kysymyksessä käsiteltiin perehdytysoppaan sisältöä sekä sisällön laajuutta. Kolmannessa kysymyksessä esitettiin väite ”Perehdytysoppaaseen on valittu perehdytyksen kannalta olennaiset osa-alueet.” Vastausvaihtoehtoina olivat; olen täysin samaa mieltä, olen osittain samaa mieltä, olen osittain eri mieltä, olen täysin eri mieltä ja viimeisenä vaihtoehtona en osaa sanoa. Vastausten prosentuaalinen jakautuminen on esitetty kuviossa 3. Vastaajista 70% (= 26 henkilöä) on vastannut olevansa täysin samaa mieltä ja 19% (= 7 henkilöä) on

vastannut olevansa osittain samaa mieltä. Yhteensä siis jopa 89% vastanneista on osittain tai täysin samaa mieltä perehdytysoppaan sisällön tarkoituksenmukaisuudesta. Toisaalta vastanneista 5,5% (= 2 henkilöä) on vastannut olevansa osittain eri mieltä ja 5,5% (= 2 henkilöä) on vastannut olevansa täysin eri mieltä. Yhteensä siis 11% vastaajista on osittain tai täysin eri mieltä siitä, sisältääkö opas olennaisia osa- alueita perehdytyksen kannalta. Tämä haastaa pohtimaan, mikä oppaan sisällössä on katsottu olevan epätarkoituksenmukaista perehdytyksen kannalta tai onko jotain olennaisia alueita jäänyt puuttumaan. Sisällön kannalta mahdollisia epäkohtia ei kuitenkaan ole esitetty myöskään kyselyn myöhemmässä vaiheessa ilmi tulevassa avoimessa kysymyksessä.

KUVIO 3. Kuviossa on esitelty kolmannen kysymyksen ”Perehdytysoppaaseen on valittu perehdytyksen kannalta olennaiset osa- alueet” vastaukset. Kuviossa vasemmalla on esitetty numeraalisesti vastanneiden henkilöiden määrä. Palkit kuvaavat kuinka moni henkilö on valinnut kyseisen vastauksen. Palkkien päällä on esitetty vastausten jakautuminen prosentuaalisesti.

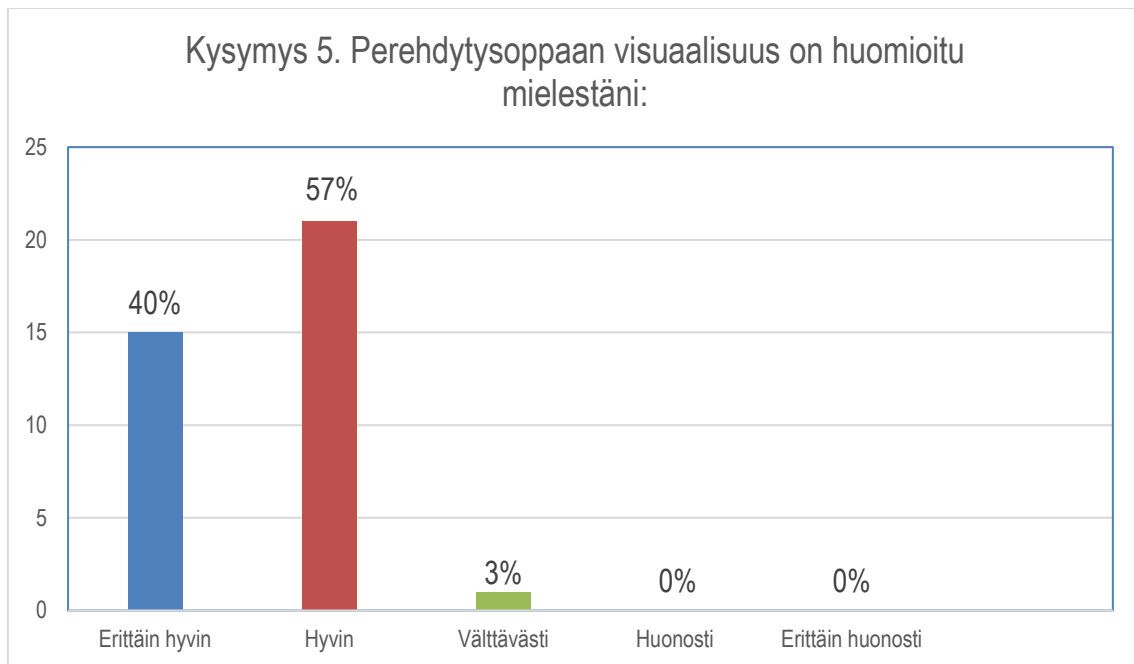
Neljännessä kysymyksessä käsiteltiin perehdytysoppaan laajuutta. Kysymys esitettiin monivalinta-kysymyksenä seuraavasti: ”Perehdytysoppaan sisältö on mielestäni”, vastausvaihtoehtojen ollessa; ”liian laaja”, ”sopivan laaja”, ”suppea” ja ”ei mitään näistä”. Vastaajista 89% (= 33 henkilöä) vastasi sisällön olevan sopivan laaja, kun taas 5,5% (= 2 henkilöä) vastasi sisällön olevan suppea ja 5,5% (= 2 henkilöä) vastasi sisällön olevan liian laaja. Vastausten jakautuminen on esitetty kuviossa 4. Suurin osa vastaajista on siis kokenut perehdytysoppaan sisällön sopivan laajaksi. Esityksen liian laajasta tai suppeasta sisällöstä ei myöskään saatu kommentteja tai kehitysehdotuksia avoimessa kysymyksessä.

KUVIO 4. Kuviossa on esitelty kyselyn neljännen kysymyksen vastaukset. Kysymys käsitteli perehdytysoppaan sisällön laajuutta ja kysymys vastausvaihtoehtoineen on esitelty kuviossa. Vastausten jakautuminen eri vaihtoehtojen välille on esitelty palkkien avulla. Kuvion vasemmassa laidassa on kuvattu vastanneiden henkilöiden lukumäärä. Palkkien päälle on merkitty vastausvaihtoehtojen jakautuminen prosentuaalisesti.

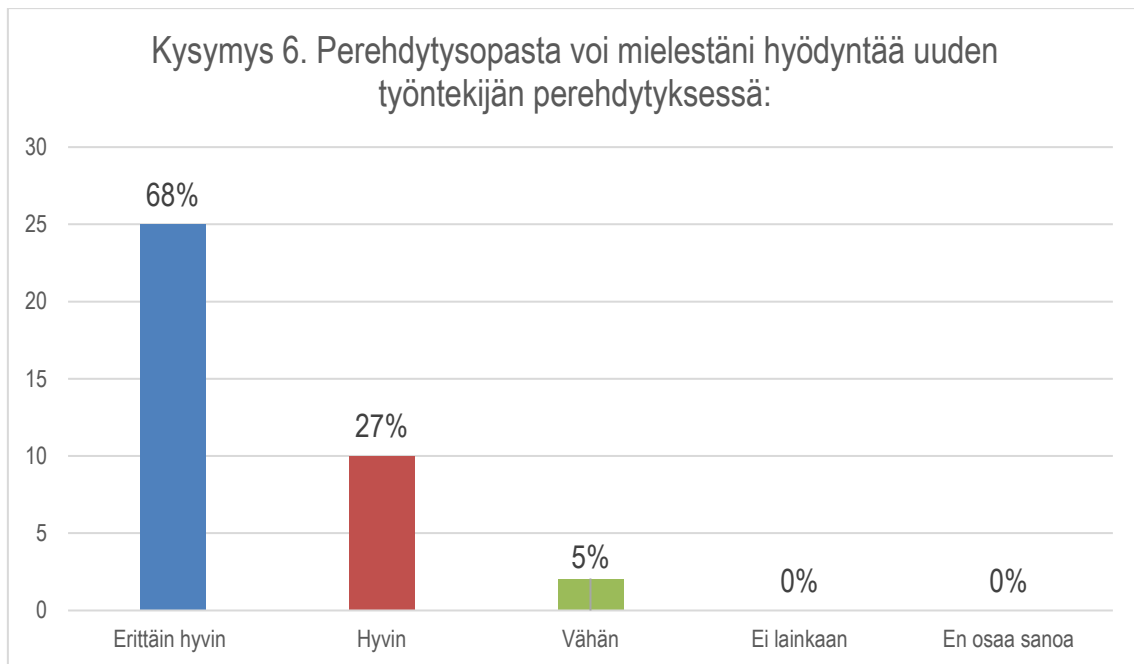
5.3 Visuaalisuus ja tuotteen hyödyntäminen käytännössä

Kyselyn lopussa esitettiin kaksi monivalintakysymystä, missä käsiteltiin tuotteen visuaalisuutta sekä sitä, miten hyvin opasta voitaisiin hyödyntää käytännön perehdytystyössä. Visuaalisuutta arvioitiin monivalintakysymyksellä ”perehdytysoppaan visuaalisuus on huomioitu mielestäni”, vastausvaihtoehtoina olivat; erittäin hyvin, hyvin, välttävästi, huonosti ja erittäin huonosti. Vastausten jakautuminen on esitetty kuviossa 5. Vastajista 40% (=15 henkilöä) arvioi visuaalisuuden huomiointien onnistuneen erittäin hyvin, 57% (=21 henkilöä) hyvin ja 3% (= 1 henkilö) välttävästi. Näin ollen visuaalisuuden huomiointiin oltiin kokonaisuudessaan tyytyväisiä. Myös viimeisenä esitettyssä avoimessa kysymyksessä nostettiin useamman kerran esiin visuaalisuuden huomiointi ja huomio oli kiinnitetty erityisesti siihen, että oppaassa on käytetty ensihoitokeskukselta otettuja kuvia. Kuvien koettiin myös elävöittävän tekstiä ja tekevän esityksestä mielenkiintoisemman.

KUVIO 5. Kuviossa on esitelty kyselyn viidennen kysymyksen vastaukset. Kyseessä oli monivalintakysymys perehdytysoppaan visuaalisuuden huomioinnista. Vastausvaihtoehdot ovat näkyvillä kuvion alalaidassa. Vasemmassa reunassa on kuvattu vastanneiden henkilöiden lukumäärä. Palkkeilla on kuvattu vastausten jakaantumista eri vastausvaihtoehtojen välillä. Palkkien päällä on kuvattu, kuinka vastaukset jakaantuivat prosentuaalisesti.

Viimeisessä monivalintakysymyksessä käsiteltiin oppaan hyödyllisyyttä osana uuden työntekijän perehdyttämistä. Kysymys muotoiltiin: ”perehdytysopasta voi mielestäni hyödyntää uuden työntekijän perehdytyksessä:”, vastausvaihtoehdot olivat: erittäin hyvin, hyvin, vähän, ei lainkaan ja en osaa sanoa. Vastaajista selkeä enemmistö, jopa 68% (=25 henkilöä) vastasi, että perehdytysopasta voi hyödyntää uuden työntekijän perehdytyksessä erittäin hyvin. Lisäksi 27% (= 10 henkilöä) vastasi, että perehdytysopasta voidaan hyödyntää perehdytyksessä hyvin ja 5% (= 2 henkilöä) vastasi vähän. Vastausten jakaantuminen on esitetty kuviossa 6. Voidaan todeta, että tuotteen valmistus onnistui näiltä osin hyvin, sillä jopa 95% kaikista vastanneista oli sitä mieltä, että opasta voidaan hyödyntää perehdytyksessä hyvin tai erittäin hyvin. Myös avoimissa kysymyksissä oli nostettu esiin perehdytysoppaan mahdollisuudet ja käyttökelpoisuus osana perehdytystä.

KUVIO 6. Kuviossa on esitelty kyselyn kuudennen kysymyksen vastaukset. Kysymyksellä selvitettiin, kuinka hyvin perehdytysopasta voitaisiin hyödyntää uuden työntekijän perehdyttämisessä. Kuvion vasemmassa laidassa on kuvattu vastanneiden henkilöiden lukumäärä numeraalisesti ja palkit kuvaavat vastausten jakaantumista eri vaihtoehtojen välillä. Palkkien yläpuolelle on merkitty vastausten prosentuaalinen jakaantuminen.

5.4 Avoimen kysymyksen palaute

Kyselyn viimeisenä kysymyksenä oli avoin kysymys, jossa pyydettiin antamaan mahdollisia kehitys- tai parannusehdotuksia sekä kommentoimaan, mikä tuotteessa oli hyvää tai huonoa. Avoimessa kysymyksessä mahdollistettiin myös ”vapaa sana” eli vapaamuotoisen palautteen antaminen työstä. Seuraavaksi esitellään avoimesta kysymyksestä saadut vastaukset sellaisenaan, kuin ne on vastattu.

”Pikaisen tutustumisen perusteella erittäin kattava opas! Erittäin käyttökelpoinen tuote perehdytykseen.”

”Erittäin selkeä ja hyödyllinen opas. Olisin toivonut myös itse samankaltaista ennen töiden aloittamista. Hienoa, että eri henkilöiden yhteystiedot myös kirjattu oppaaseen, mitä tarvitsee erityisesti töihin tullessa, eikä tarvitse etsiä näitä intrasta ja kysellä eri ihmisiltä.”

”Opas on selkeä ja helppolukuinen. Valokuvien käyttö lisää mielenkiintoa.”

”Linkit ei toimi, onko kyseessä vielä raakaversio varsinaisesta oppaasta ja sen vuoksi ei toimi? Ehkä hiukan liian laaja kokonaisuus, toisaalta on tässä on monia asioita opeteltavana. Pitäisikö oppasta selkeyttää sillä tavalla, että erikseen olisi perehdytyspäivän asiat ja erikseen työuorossa tapahtuv”

”Joka asemasta tulisi olla kuva, helpottaa työntekijän löytämistä oikeaan paikkaan ja asemien käytännön asioita tulisi avata lisää, miten asemalle pääsee sisälle mitkä ovat avain boxien koodit, ja mistä vaatteet/petivaatteet löytyvät. ja miten niiden kanssa toimitaan. Turvasanaa ei mainittu.”

”Ohjeet jotka oppaassa mainittu tulisi toimia suoralla linkillä siihen ohjeeseen mihin viitataan, muuten tiettyä ohjetta vaikea löytää. Perehdytys oppaaseen tulisi avata tärkeimmät asiat erikseen. Kaikkea vaikea sisäistää kun ohjeita niin paljon ja niissä paljon turhaakin tietoa.”

”Mainittiin että 785 tehtävillä pitää pukeutua liivin, eikö se myöskin koskee 03-alkavalla koodilla? Oli hyvä että oli linki jokaseen paikkaan, mutta linkit ei toiminut. Ehkä siihen on tulossa vielä toimivaa linkkiä? Tosi hienoa työtä olette tehneet. Kiva kun meidän "omia kuvia" oli käytössä!”

”Hyvä että tärkeät linkit löytyy yhdestä paikasta. Alueellisista eroja on aika paljon, mitä ei mainittu.”

”Hyvä setti. Ei liian laaja kokonaisuus. Uskoisin, että uusi työntekijä saa tuosta paljon tarvittavaa tietoa. Hyvää työtä!”

”selkeä ja helposti ymmärrettävää tekstiä. Kuvilla hienosti elävöitetty työtä.”

Avoimesta kysymyksestä saatujen vastausten perusteella oppaan selkeys ja helppolukuisuus ovat toteutuneet toivotulla tavalla. Myös visuaalisuudesta saatiin positiivista palautetta. Kuitenkin palautteista käy ilmi, että oppaassa on edelleen kehitettävää. Palautteiden perusteella huomattiin, että oppaan yhteyteen tulee laittaa tarkemmat ohjeet oppaan käytöstä. Tämä nousi esiin, sillä useissa vastauksissa kommentoitiin linkkien toimivuutta. Palautteiden jälkeen testattiin oppaan linkkien toimivuus useilta eri päätelaitteella ja linkit todettiin toimiviksi. Linkit toimivat ainoastaan organisaation intranetissä, mikä tuotiin myös ilmi työntekijöille kyselyn lähetyksen yhteydessä. Todennäköisesti linkkien toimimattomuus on siis johtunut siitä, että esitystä katseltu muokkaustilassa, sillä linkit toimivat ainoastaan diaesityksen ollessa esitystilassa. Toisaalta vastauksissa oli nostettu

esiin myös työn aloituksessa tarvittavia käytännön toiminnan ohjeistuksia, joita oppaasta voisi löytyä. Näiden ohjeiden tarve on jo ensihoitokeskuksella huomattu, sillä niitä varten on tulossa asemakohtaiset perehdytysoppaat. Tämä huomioitiin jo tuotteen tekovaiheessa luomalla jokaiselle alueelle omat diansa, mihin nämä asemakohtaiset oppaat tulevaisuudessa linkitetään.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe eli perehdytys saatiin tilaajilta. Aiheena perehdytys on varsin mielenkiintoinen ja laaja, mutta samalla hyvinkin ajankohtainen. Ajankohtaisena aihetta voidaan pitää, sillä kehityksen ja uuden teknologian myötä myös perehdyttämisen merkitys korostuu koko ajan enemmän. Perehdytystä voidaan tarkastella myös useista eri näkökulmista, tavallisimmin sitä käsitellään perehdyttäjän sekä perehdytettävän näkökulmista. Näiden lisäksi, käsiteltiin työssä perehdytystä myös organisaation näkökulmasta ja alaan liittyen pohdittiin perehdytyksen merkitystä työ- ja potilasturvallisuuden kannalta.

Projektin alkuvaiheessa käytiin yhdessä tilaajien kanssa läpi, mitä odotuksia työlle on. Tavoitteeksi asetettiin, että perehdytysopas olisi mahdollisimman selkeä, johdonmukainen ja sitä olisi tarvittaessa helppo päivittää. Näiden kriteerien pohjalta päädyttiin perehdytysopas luomaan PowerPoint -esityksenä, koska se tarjosi parhaat mahdollisuudet tavoitteiden täyttämiseen. PowerPoint -esitykseen oli helpoin luoda selkeyttä niin, että kussakin diassa käsiteltiin ainoastaan yhtä aihetta. Diaesitys tarjosi myös hyvät mahdollisuudet johdonmukaisuuteen, sillä diojen paikkaa pystyy vaihtamaan, mikä oli hyvä asia myös tulevaisuutta ajatellen, sillä jos perehdytysoppaaseen tarvitsisi lisä uutta materiaalia, olisi helppo säilyttää johdonmukaisuus siirtämällä dioja tarkoituksenmukaiseen järjestykseen. Myös viimeinen tavoitteista täyttyi, sillä esitystä pystyy helposti päivittämään ja myös hyperlinkkien takaa löytyvän lisämateriaalin pystyy päivittämään ilman, että diaesityksessä olevien linkkien osoitteita tarvitsee muuttaa. Näin ollen perehdytysoppaalle asetetut tavoitteet onnistuttiin täyttämään.

Yksi iso osa työtä oli luoda työlle teoriaosuus, missä käsiteltiin perehdyttämistä, työ- ja potilasturvallisuutta sekä perehdytyksen vaikutusta työ- ja potilasturvallisuuteen ja hyvän diaesityksen piirteitä. Teoriaosuuden keräämisessä esiintyi yllättäviäkin haasteita. Alkuun oli tarkoitus kohdentaa perehdytystä koskeva teoriaosuus nimenomaan perehdyttämiseen ensihoidossa, mikä kuitenkin osoittautui varsin mahdottomaksi tehtäväksi, sillä ensihoitoon kohdennettuja tutkimuksia tai kirjallisuutta perehdytyksestä oli varsin suppeasti, joten siltä osin ei onnistuttu keräämään riittävästi tietoa, jotta teoriassa olisi voitu käsitellä nimenomaan ensihoidon perehdyttämistä. Tämän vuoksi päädyttiin käsittelemään perehdyttämistä yleisellä tasolla. Seuraavaksi haasteeksi osoittautui se, ettei tuoretta kirjallisuutta tai tutkimuksia perehdytykseen liittyen juurikaan löytynyt, sillä suuri osa kirjallisuudesta oli varsin iäkäästä. Perehdytysosioon kuitenkin onnistuttiin tuomaan esiin tuoretta

näkökulmaa ja huomioita perehdyttämisen vaikutuksista terveydenhuoltoalalla nostamalla esiin erinäisiä kohtia tuoreesta asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiasta, jossa oli myös huomioitu perehdyttämisen merkitys potilasturvallisuuteen.

Perehtyminen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaan johdatti myös pohtimaan sitä, mitä vaatimuksia ja millaisia lakimuutoksia tai suosituksia perehdyttämiseen liittyen voi tulevaisuudessa tulla. Erityisesti huomio kiinnitettiin nyt tämänhetkiseen tilanteeseen terveydenhuollon laiteturvallisuuden kannalta, missä olisi huomattavan paljon kehitettävää niin ensihoidossa kuin muuallakin terveydenhuollossa. Tässä yhteydessä todettiin kuitenkin myös se, että vaikka tulevaisuudessa tulisi lisäedellytyksiä perehdytykseen, esimerkiksi juuri laitteistojen osalta, olisi perehdytysoppaaseen kuitenkin helppo lisätä ohjeistuksia tai materiaaleja.

Perehdytyksen lisäksi teoriaosuudessa keskityttiin käsittelemään työ- ja potilasturvallisuutta, sillä nämä olivat keskeisiä näkökulmia, joihin perehdytysoppaan sisällössä tulisi keskittyä. Samalla käsiteltiin myös perehdytyksen vaikutuksia työ- ja potilasturvallisuuteen. Kyseisiä aiheita käsiteltiin niin yleisellä tasolla, kuin myös keskittämällä näkökulma ensihoitoon. Jälleen pystyttiin toteamaan se, että ensihoitoon keskittyvästä näkökulmasta löytyi tutkittua tietoa varsin niukasti. Teoriaosuudessa huomioitiin myös perehdytykseen, sekä työ- ja potilasturvallisuuteen liittyvät lait ja asetukset. Lakien ja asetusten kohdalla pyrittiin myös avaamaan lakien käytännön merkitystä. Yhtenä keskeisenä työhön vaikuttaneena tekijänä täytyy mainita perehdytyksen dokumentoinnin tärkeys, mikä nostettiin esiin teoriaosuudessa esiin kappaleessa ”perehdytystä ohjaavat lait ja suositukset”. Tämän teoriaosuuden tietojen pohjalta päädyttiin työstämään perehdytysoppaan liitteeksi tulleen lomakkeen sisältö niin, että sillä voidaan myöhemmin todentaa perehdytyksen toteutuneen asianmukaisella tavalla. Kokonaisuudessaan teoriapohjan luomisessa kuitenkin onnistuttiin, ja sen pohjalta luotiin sisältö perehdytysoppaaseen.

Viimeisenä asiakokonaisuutena teoriaosuudessa käsiteltiin hyvän oppaan piirteitä erityisesti esitysgrafiikan näkökulmasta. Esitysgrafiikasta löydettiin kuitenkin yllättävänkin vaivattomasti kirjallisuutta, mistä oli suuri apu niin teoriaosuuden luomisessa, kuin myös perehdytysoppaan visuaalisen ilmeen hiomisessa. Toisaalta teoriaosuudessa olisi näihin asioihin voitu syventyä enemmänkin, sillä nyt aihealueen käsittely jäi kenties hieman pintapuoliseksi, vaikkakin näilläkin tiedoilla saatiin luotua työhön visuaalisuutta siinä määrin, että voidaan sanoa työn näiltä osin onnistuneen hyvin.

Varsinaisen tuote eli perehdytysopas työstettiin tiiviissä yhteistyössä tilaajien kanssa. Yhteistyöllä oli todella suuri merkitys lopputuloksen kannalta, sillä perehdytysopasta kehitettiin jatkuvasti saadun palautteen perusteella. Palautetta saatiin useilta ensihoitokeskuksen työntekijöiltä, kuten hoitotason ensihoitajilta, kenttäjohtajilta, sekä osastonhoitajalta. Työn sisältöön vaikutti paljon kenttäjohtajilta saatu palaute, mikä auttoi huomattavan paljon muun muassa sisällön rajaamisessa ja kohdentamisessa tarkoituksenmukaiseksi. Lisäksi ensihoitokeskuksen osastonhoitajan antamat ohjeet ja neuvot olivat kokonaisuuden kannalta korvaamattomia, sillä niiden avulla saatiin työstä luotua ehjä ja helposti luettava kokonaisuus. Kaikella saadulla palautteella oli merkitystä siihen, millainen lopputuloksesta rakentui. Runsaan palautteen ansioista työtä saatiin kehitettyä eteenpäin koko projektin ajan. Palautteen perusteella tiedettiin, mikä koettiin olevan työssä toimivaa ja mitä asioita kannattaisi kehittää tai muuttaa. Yhteistyö tilaajien kanssa näkyi paljon myös työn visuaalisuudessa. Jo projektin alkuvaiheessa tiedettiin, että työstä halutaan tehdä mahdollisimman yksilöllinen, joten ensihoitokeskuksen työntekijöiltä pyydettiin erinäisistä kohteista kuvia perehdytysopasta varten. Kaikki oppaassa käytetyt kuvat ovat peräisin ensihoitokeskukselta, joten näin saatiin luotua visuaalisuuden lisäksi myös yksilöllisyyttä ja yhtenäisyyttä käyttämällä eri alueilta saatuja kuvia.

Kehittämiskohteitakin työssä olisi edelleen ollut. Esimerkiksi työn testaaminen jäi edelleen puutteelliseksi, vaikkakin työn testaamiseksi tehtiin kysely ensihoitokeskuksen työntekijöille. Kuitenkin laadun arvioiminen olisi ollut vieläkin luotettavampaa, jos työ olisi testattu täysin uusilla työntekijöillä, mikä ei kuitenkaan nyt ollut mahdollista. Lisäksi perehdytysoppaassa olisi voitu tuoda enemmän esiin työhön vaikuttavia lakeja, mitä nyt käsiteltiin lähinnä teoriaosuudessa. Lakiosuudet rajattiin kuitenkin diaesityksestä pois, sillä lakiasioita käsiteltiin ensihoitokeskuksen omissa materiaaleissa, joihin työntekijän tuli myös perehtyä ja diaesityksessä käsiteltynä lait ja asetukset olisivat tuoneet esitykseen huomattavasti lisää pituutta.

Perehdytysoppaan valmistuttua luotiin ensihoitokeskuksen työntekijöille webropol- kysely, millä pyrittiin selvittämään, kuinka hyvin oppaan eri osa-alueet lopulta onnistuivat. Kyselyn tulokset vahvistivat sen, että oppaasta onnistuttiin luomaan selkeä ja helppokäyttöinen kokonaisuus. Myös visuaalisuuden huomioimisessa onnistuttiin. Vastausten perusteella ensihoitokeskuksen henkilökunta oli sitä mieltä, että opasta voi hyödyntää uuden työntekijän perehdyttämisessä, joten näin ollen oppaan tavoitteet onnistuttiin täyttämään ja tarkoituksenmukaisesti opasta on myös mahdollista käyttää osana uuden työntekijän perehdytystä. Kyselyn sisältökysymyksissä valtaosa vastaajista piti sisällön laajuutta sekä aihealueita sopivina ja perehdytyksen kannalta tarkoituksenmukaisina.

Kyselyssä oli kuitenkin annettu muutama vastaus, missä sisällön eri osa-alueiden valinnasta oltiin täysin eri mieltä. Tämä herätti ihmettelemään, onko useista työvaiheiden aikana saaduista palautteista huolimatta jäänyt sisällöstä jotain perehdytyksen kannalta olennaisia asioita puuttumaan, vai onko vastaajien mielestä aihealueet muutoin kohdennettu väärällä tapaa. Näihin asioihin ei valitettavasti saatu vastauksia kyselyn avoimessa kysymyksessä. Kuitenkin ensihoitokeskuksella on mahdollisuus selvittää kyseisiä seikkoja vielä tulevaisuudessa ja tarpeen vaatiessa kehittää perehdytysopasta tarkoituksenmukaisemmaksi.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että perehdytysoppaasta onnistuttiin luomaan tarkoituksenmukainen. Oppaalle asetetut tavoitteet onnistuttiin saavuttamaan ja opasta pystytään hyödyntämään jo käytännössä osana perehdytystä. Myös tuotteelle asetetut laatutavoitteet täyttyivät. Sisältö perustuu luotettavaan asiantuntijatietoon ja näin ollen myös tietoperustan luomisessa onnistuttiin. Opas on selkeä ja ymmärrettävä ja lisäksi sitä on helppo päivittää. Ulkoasulle asetetut laatutavoitteet täyttyivät, esitysgraafiikassa huomioitiin työn käyttötarkoitus, minkä pohjalta tehtiin tarkoituksenmukaisesti erilaisia esitysgraafisia ratkaisuja, kuten kirjainten fontin ja pistekoon valinta. Lisäksi käytettiin organisaation värejä ja logoja. Visuaalista puolta parannettiin myös käyttämällä organisaation omia kuvia, millä luotiin myös yksilöllisyyttä työhön. Myös alueen kaksikielisyys huomioitiin.

Ensihoitokeskus pystyy hyödyntämään perehdytysopasta osana uusien työntekijöiden perehdytysprosessia. Koska ensihoitokeskuksen osastonhoitajalle on annettu valtuudet päivittää perehdytysopasta tarvittaessa, on ensihoitokeskuksen mahdollista ottaa perehdytysopas pysyväksi osaksi uusien työntekijöiden perehdytysprosessia. Lisäksi ensihoitokeskus voi hyödyntää webropol -kyselyn tuloksia perehdytysohjelman kehittämisessä.

6.1 Kehittämiskohteita perehdytykseen

Projektin aikana, teorian sekä käytännön tiedon ja kokemusten kautta muodostui myös kuva siitä, millaisia asioita tulee perehdytyksessä huomioida, sekä miten kokonaisuudesta voidaan saada toimiva jokaisen osapuolen kannalta. Organisaation kannalta tärkeä seikka on se, että täytetään lain asettamat vaatimukset, sekä saadaan koko prosessista toimiva ja tehokas. Jos taas katsotaan asiaa perehdytjän näkökulmasta, on tärkeää, että ohjeet ovat selkeät, perehdytys laadukasta ja kaikki asiat käydään perehdytyksen aikana läpi, jotta edellytykset itsenäiseen työn suorittamiseen

olisivat hyvät perehdytysjakson jälkeen. Projektin aikana perehdyttiin ensihoitokeskuksen perehdytysprosessiin. Tällä hetkellä ensihoitokeskuksen tarjoaman perehdytyksen voisi sanoa olevan varsin monipuolinen kokonaisuus, sillä uusille työntekijöille tarjotaan perehdytyspäivä, jossa käydään yleisiä asioita läpi, lisäksi työntekijöillä on työyksikössä sopivaksi katsottu määrä perehdytyspäiviä. Perehdytyspäivien aikana he perehtyvät itsenäisesti asioihin perehdytysoppaan avulla ja lisäksi perehdyttäjän kanssa käydään läpi esimerkiksi laitteistoa ja muita sellaisia asioita, joihin tarvitaan kokeneen työntekijän ohjausta. Projektin aikana kuitenkin huomattiin muutamia seikkoja, millä perehdytysprosessia olisi kenties mahdollista kehittää vieläkin toimivammaksi.

Ensimmäisenä seikkana nousi esiin se, miten työntekijän käytännön osaaminen varmistetaan. Toki käytössä on tentit, joilla teoreettista osaamista mitataan, mutta olisiko tarpeen tarkkailla myös käytännön osaamista, esimerkiksi osaamisen näyttöjen kautta. Näytöt voisivat sisältää esimerkiksi pieniä näyttöjä kädentaidoista, kuten kanyloinnista tai vieritestinäytteiden ottamisesta. Lisäksi tähän voisi liittää myös simulaatiotyyppisiä harjoitteita ensihoidon tyyppisimmistä potilastapauksista, joissa käytäisiin esimerkkien kautta läpi esimerkiksi rintakipuisen, kouristelevan tai hypoglykemiapotilaan hoidon pääperiaatteet. Samalla simulaatioon voitaisiin sisällyttää myös konsultaation tekeminen ISBAR- menetelmää hyödyntäen. Osaamisen varmistamiseen liittyen pohdittiin myös sitä, hyötyisivätkö perehdytettävät siitä, jos perehdytyksen sisällöstä ja tärkeimmistä aihealueista luotaisiin jonkinlainen testi, minkä avulla voitaisiin selvittää ensisijaisesti sitä, kuinka hyvin uusi työntekijä on omaksunut perehdytettävät asiat. Vastaava menetelmä on ensihoitokeskuksella käytössä esimerkiksi opiskelijoiden kohdalla.

Toisaalta simulaatiotyyppiset harjoitteet tarjoaisivat mahdollisuuden käydä yhdessä läpi myös harvinaisempia tapauksia, kuten elvytystä tai erilaisia lapsipotilaisiin kohdistuvia harjoitteita. Toisaalta simulaatiotilanteiden voi ajatella olevan osaamisen näyttöä, mutta toisaalta myös hyvä oppimistilanne, minkä pohjalta voidaan myös uutta työntekijää tukea, mikäli osaamisessa nousee esiin jotain kehitettäviä kohteita.

Ensihoitokeskuksella on käytössä myös mentorointiohjelma, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että jokaiselle uudelle työntekijälle valitaan oma mentori, joka ohjaa, neuvoo ja on muutoinkin uuden työntekijän tukena. Tämä on erittäin hyödyllinen etenkin uuden työntekijän kannalta, sillä se voi madaltaa kynnystä pyytää apua ja puhua mieltä painavista asioista. Mentorointiin liittyen pohdittiin sitä, olisiko hyvä, jos esimerkiksi 2 - sekä 6 viikon kuluttua perehdytyksen päättymisen jälkeen olisi suunniteltu uuden työntekijän sekä mentorin välinen keskustelu. Keskustelussa voitaisiin käydä läpi

niin yleisiä kuulumisia työn sujumiseen liittyen, kuin myös esimerkiksi sitä, kuinka työntekijä on sopeutunut osaksi työyhteisöä. Toisena osapuolena keskustelussa voisi olla mentorin lisäksi tai tämän tilalla myös esimerkiksi työntekijän oma lähiesimies. Näin voitaisiin myös varmistua siitä, että uudet työntekijät varmasti huomataan ja heitä kuunnellaan.

Viimeisenä seikkana pohdittiin sitä, kuinka perehdytyksestä löydettäisiin jatkossa ne seikat, joissa on eniten kehitettävää. Tähän liittyen ensihoitokeskuksella voitaisiin hyödyntää esimerkiksi Webropol -kyselytyökalua, jolla voitaisiin luoda perehdytykseen liittyvä kysely uusille työntekijöille. Kyse-lyssä voitaisiin käydä läpi perehdytyksen eri alueita ja työntekijän kokemuksia perehdytyksen toi-mivuudesta niiden osalta. Samalla voitaisiin kysyä myös mahdollisia puutteita tai kehittämiskoh-teita, mikäli niitä on tullut ilmi perehdytyksen aikana tai sen jälkeen. Näin ollen saataisiin kerättyä perehdytykseen liittyvää dataa anonymisti uusilta työntekijöiltä, minkä avulla perehdytystä tai pe-rehdytysmateriaalia voitaisiin jatkossa kehittää entistäkin toimivammaksi.

6.2 Jatkotutkimusaiheita

Tähän opinnäytetyön aiheeseen liittyviä jatkotutkimusaiheita on useitakin. Jotta perehdytystä voi-taisiin jatkossa kehittää eteenpäin, olisi hyvä tutkia sen vaikuttavuutta. Tutkimus perehdytyksen vaikuttavuudesta olisi erittäin hyvä ja monipuolinen jatkotutkimusaihe, mikä voitaisiin toteuttaa joko kvantitatiivisena tai kvalitatiivisena tutkimuksena.

Kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena voitaisiin toteuttaa erityisesti laitteiston perehdyttä-miseen tai laiteturvallisuuteen liittyvä tutkimus sekä tutkimus ensihoidon työturvallisuuden riskite-kijöistä. Molemmat tutkimusaiheet olisivat tarpeellisia, sillä näistä aiheista löytyy tutkimustietoa varsin niukasti tai ei lainkaan. Lisäksi tutkimukset voisivat lisätä huomion kiinnittämistä kyseisiin asioihin ja näin ollen myös esimerkiksi työturvallisuuden parantamista.

Kvalitatiivisena eli laadullisina tutkimusaiheina voitaisiin tehdä tutkimus perehdytyksen vaikutuk-sesta työhyvinvointiin sekä tutkimus ensihoidon operatiivisen johdon toiminnasta ensihoitajien sekä kenttäjohtajien näkökulmasta. Näiden tutkimusten pohjalta voitaisiin tarvittaessa kehittää niin perehdytystä kuin myös ensihoidon johtamista eteenpäin.

LÄHTEET

Ahokas, L. & Mäkeläinen, J. 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus – Ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus.

Castrén, M., Helveranta, K., Kinnunen, A., Korte, H., Laurila, K., Paakkonen, H., Pousi, J. & Väisänen, O. (toim.) 2012. Ensihoidon perusteet. 4., korjattu painos. Kuopio, Helsinki: Pelastusopisto & Suomen Punainen Risti.

Eklund, A. 2018. Tervetuloa meille! Uuden työntekijän perehdytys. 1. painos. Helsinki: J-Impact Oy.

Friedrich, H. 2019. Moving onboarding from static to strategic. Scope: Flexible learning (4), 58-65.

Hautsalo, H. 2007. Esitysgrafiikan pikaopas: PowerPoint 2007. 1. painos. Jyväskylä: WSOYpro Oy.

Helovuori, A., Kinnunen, M., Kuosmanen, A. & Peltomaa, K. 2015, Potilasturvallisuus ja riskien hallinta-opas sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoille ja johdolle. Suomen potilasturvallisuusyhdistys Ry viitattu 24.9.2020, http://spty.fi/wp-content/uploads/2015/08/RH-opas_nettiin_korjattu.pdf-02112015.pdf

Hietala, H., Hurmalainen, M. & Kaivanto, K. 2019. Työsuojeluvastuuopas. 12., uudistettu painos. Helsinki: Alma talent Oy.

Kanerva, R. 2008. Työ turvalliseksi, työpaikan hyvät työturvallisuuskäytännöt. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Keski- Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvolutuntayhtymä Soite. 2020. Viitattu 6.12.2020, <https://www.soite.fi/ensihoidopalvelut>

Kinnunen, M. & Peltomaa, K. 2009. Potilasturvallisuuden edistämisen ydinkohtia. Teoksessa Potilasturvallisuus ensin: Hoitotyön vuosikirja 2009. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Kuisma, M., Järvelin, J., Kilpeläinen, E., Tuukkanen, J., Pöllänen, R., Saarinen, M., Vaula, E., Wilen, S. & Etelälahti, T. 2019. Laatu ja potilasturvallisuus ensihoidossa ja päivystyksessä - Suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin. Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:23. Viitattu 30.11.2020, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4108-3>

Kuisma, M., Holmström, P., Nurmi, J., Porthan, K. & Taskinen, T. 2017, Ensihoito. 6., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kupias, P. & Peltola, R. 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Gaudeamus Helsinki University Press/ Palmenia.

Lammi, O. 2009. Vaikuta visuaalisesti! Laadi selkeä esitys. 1. Painos. Jyväskylä: WSOYpro Oy.

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. 8., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Lohiniva-Kerkelä, M. 2015. Potilaan oikeudet. Teoksessa L. Lehtonen; M. Lohiniva-Kerkelä; & I. Pahlman (toim.) Terveystoiminta. Helsinki: Talentum Pro, 177–178.

Martikainen, M., Neuvonen, N. & Raatiniemi, L. 2019. Hätätilapotilaiden siirrot päivystyksestä yliopistosairaalaan. Duodecim 135 (11), 1009–1010.

Mertanen, M. & Juusela, E. 2012. Perehdytys on kaikkien etu. Systole : ensihoidon erikoislehti 2012 (1), 44-47.

Mertanen, V. 2015. Työturvallisuuden perusteet. Helsinki: Työterveyslaitos.

Peltomaa, K. 2009. 2. Joka kymmenes potilas- potilasturvallisuuden lähtökohdat. Teoksessa Peltomaa, K. & Kinnunen, M. Potilasturvallisuus ensin, hoitotyön vuosikirja 2009. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.

Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategia 2017–2021 toimeenpanon ja seurannan suunnittelun työryhmä 2020. Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategia 2017–2021. Toimeenpanosuunnitelma. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:1. Viitattu 8.12.2020, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4133-5>

Ronkainen, A-P. & Sillanpää, T. 2015. CRM -menetelmä hälytysajokoulutukseen. Pelastustieto. Viitattu 7.12.2020, <https://pelastustieto.fi/pelastustoiminta/turvallisuutta-tien-paalle-crm-menetelma-ilmailusta-halytysajokoulutukseen/#6bfd3855>

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 24.8.2017/585.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Laatu ja potilasturvallisuus ensihoidossa ja päivystyksessä - Suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2014:7. Viitattu 1.2.2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3489-4>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2017. Valtioneuvoston periaatepäätös. Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategia 2017–2021. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2017:9. Viitattu 5.2.2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3963-9>

Terveydenhuoltolaki 13.12.2010/1326.

Toikkanen, R. 2003. Tyylikäs julkaisu: painotyön ja verkkosivujen suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Rita Toikkanen ja Edita Publishing Oy.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) (Ei vuosilukua). Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Viitattu 20.12.2020, <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.

Valli, J. Teoksessa Silfvast, T., Castrén, M., Kurola, J., Lund, V. & Martikainen, M. (toim.) 2016. Ensihoito -opas. 8., uudistettu painos. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Welling, M. 6.11.2018. Potilasvahingot. Aikakauskirja Duodecim. Viitattu 1.2.2019, <https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo14589.pdf>

SISÄLTÖTAULUKKO	
DIA:	Sisältö:
Info perehdytyksen etenemisestä	Diaan kootaan lyhyesti ohjeet perehdytyksen etenemisestä, sekä niistä koulutuksista ja kursseista, mitä tulee olla suoritettuna ennen töiden alkamista, sekä mitä tulee suorittaa seuraavan puolen vuoden aikana.
Ensihoitokeskuksen arvot	Lyhyesti ensihoitokeskuksen arvot sekä linkki materiaaliin, missä on kerrottu miten arvot toteutuvat ensihoitokeskuksella
Henkilöstöasiat	Henkilöstöasiat -diassa on lueteltuna asiat mitä tulee huomioida töihin tullessa ja töissä ollessa
Asemat	Kartta, missä ensihoitokeskuksen asemat sijaitsevat, sekä asemien osoitteet. Kerrotaan myös asemapalvelusohjeista.
Ajoneuvot ja virve	Ohjataan perehtyjää tutustumaan ennakkoon materiaaliin, missä opastetaan virven käytössä. Lisäksi kerrotaan mitä koulutuksia ajoneuvoihin liittyen käydään, ennen työn aloittamista.
Tietojärjestelmät	Tässä diassa perehtyjää ohjataan tutustumaan ensihoitokeskuksella käytössä olevien tietojärjestelmien ohjeisiin.
Työturvallisuus	Ohjataan perehtyjää tutustumaan tämän dian materiaaliin ennakkoon. Käydään läpi keskeisiä työturvallisuudessa huomioitavia asioita. Linkki työturvallisuusohjeisiin.
Potilasturvallisuus	Ohjataan perehtyjää tutustumaan dian materiaaliin ennakkoon. Diassa lyhyesti käyty läpi keskeisiä potilasturvallisuusasioita. Ohjataan tutustumaan laatu- ja potilasturvallisuus -suunnitelmaan.
Koulutusasiat	Diassa käydään luettelonomaisesti läpi, mitä koulutuksia uuden työntekijän tulee käydä seuraavan puolen vuoden aikana sekä mitä koulutuksia tulee käydä säännöllisesti.

Opiskelijaohjaus	Diassa käydään läpi yhteisiä pelisääntöjä opiskeluohjaukseen liittyen sekä linkki opiskelijan ohjauksen tarkistuslistaan.
Hygienia & Aseptiikka	Ohjataan perehtyjää tutustumaan tämän dian sisältöön ennakkoon. Käydään läpi yleisiä asioita hygieniaan ja aseptiikkaan liittyen, sekä ohjataan tutustumaan ensihoidon hygieniaohjeita sisältävään materiaaliin. Materiaalit sisältävät keskeisiä ohjeita hygieniaan ja aseptiikkaan sekä puhtaanapitoon ja työntekijän suojautumiseen liittyen.
Hoitolaitteet & välineet	Diassa käydään luettelonomaisesti läpi, mitä hoitolaitteita ja välineitä tulee käydä läpi perehdytysvuorojen aikana.
Operatiiviset toimintaohjeet	Ohjataan perehtyjää tutustumaan tämän dian materiaaliin ennakkoon. Diaan tulee linkit, mistä löytyy materiaalia hoito- ohjeista, konsultaatio- ja ennakko -ilmoitusten tekemisestä sekä operatiivisista toiminta- ohjeista.
Lääkehoito	Diassa käydään lyhyesti läpi lääkehoidon toteuttamiseen liittyvästä aseptiikasta, sekä ohjataan tutustumaan linkkeihin, mistä löytyy ensihoitokeskuksen oma lääkevihko sekä lääkehoito- suunnitelma
Koronaohjeet	Lyhyesti ohjeistuksia koronatilanteen aiheuttamista muutoksista sekä linkki, mistä löytyy ajantasaiset korona- ohjeet.

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

Tervetuloa työskentelemään Soiten ensihoitokeskukselle!

Ennen kuin aloitat työskentelyn ensihoitokeskuksella, sinun tulee käydä läpi perehdytysohjelma. Tämä tarkoittaa sitä, että sinun tulee perehdytyksen aikana suorittaa seuraavat asiat:

1. Osallistu uusien työntekijöiden yhteiseen perehdytyspäivään.
2. Tutustu perehdytysoppaan sisältöön ennen työyksikön perehdytysvuoroja ja toimi oppaassa annettujen ohjeiden mukaisesti.
3. Suorita ajoneuvokoulutus. Koulutus sisältää 3h perehdytyksen sekä näyttökokeen.
4. Suorita tarvittavat kurssit, näytöt ja luvat. (Koottu liitteeksi sivulle 2.) Toimita tarvittavat todistukset osastonhoitajalle.

Tämän lomakkeen allekirjoituksella vahvistan seuraavat asiat:

- Olen suorittanut tässä lomakkeessa mainitut kohdat 1 – 4.
- Olen huolellisesti tutustunut perehdytysoppaan materiaaliin oppaassa annettujen ohjeistuksien mukaisesti.
- Minut on perehdytetty perehdytysoppaassa mainittuihin asioihin perehdytysvuorojen aikana ja olen saanut asianmukaisen perehdytyksen työhöni.
- Sitoudun toimimaan Soiten arvojen mukaisesti.
- Sitoudun noudattamaan ensihoitokeskuksen yhteisiä pelisääntöjä.

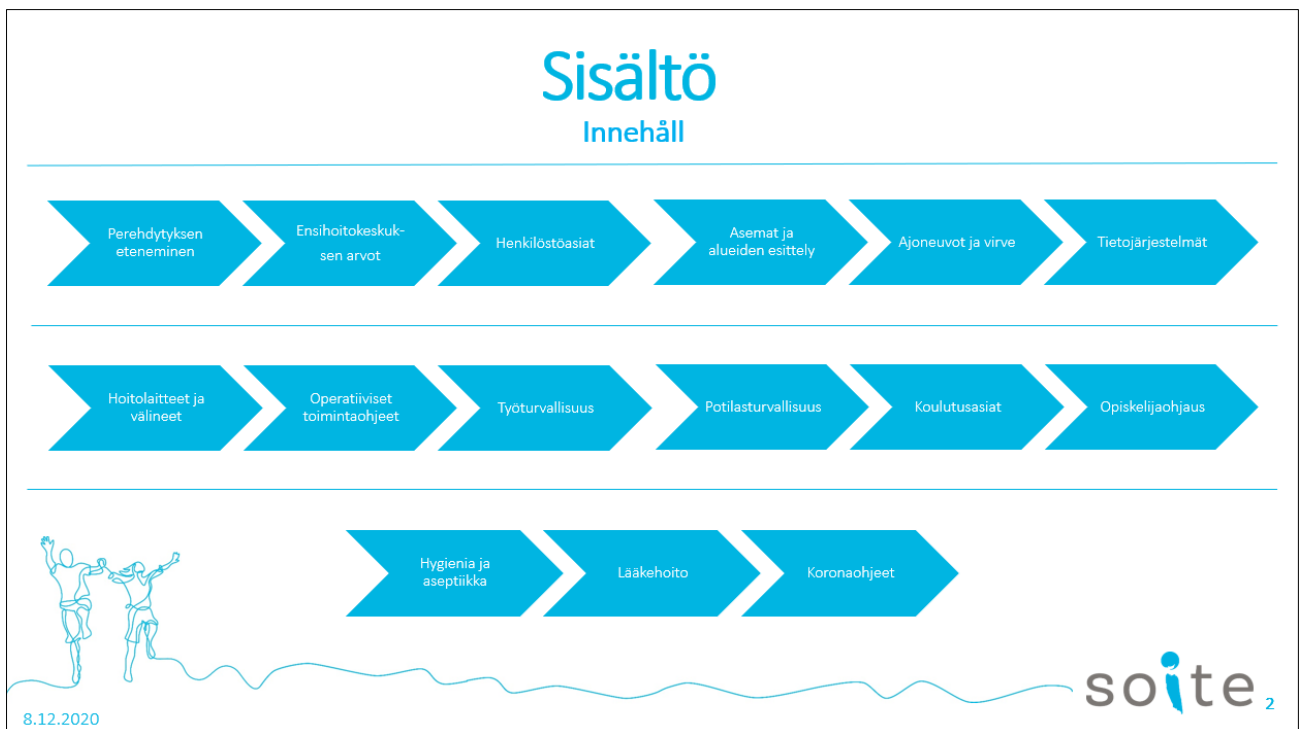
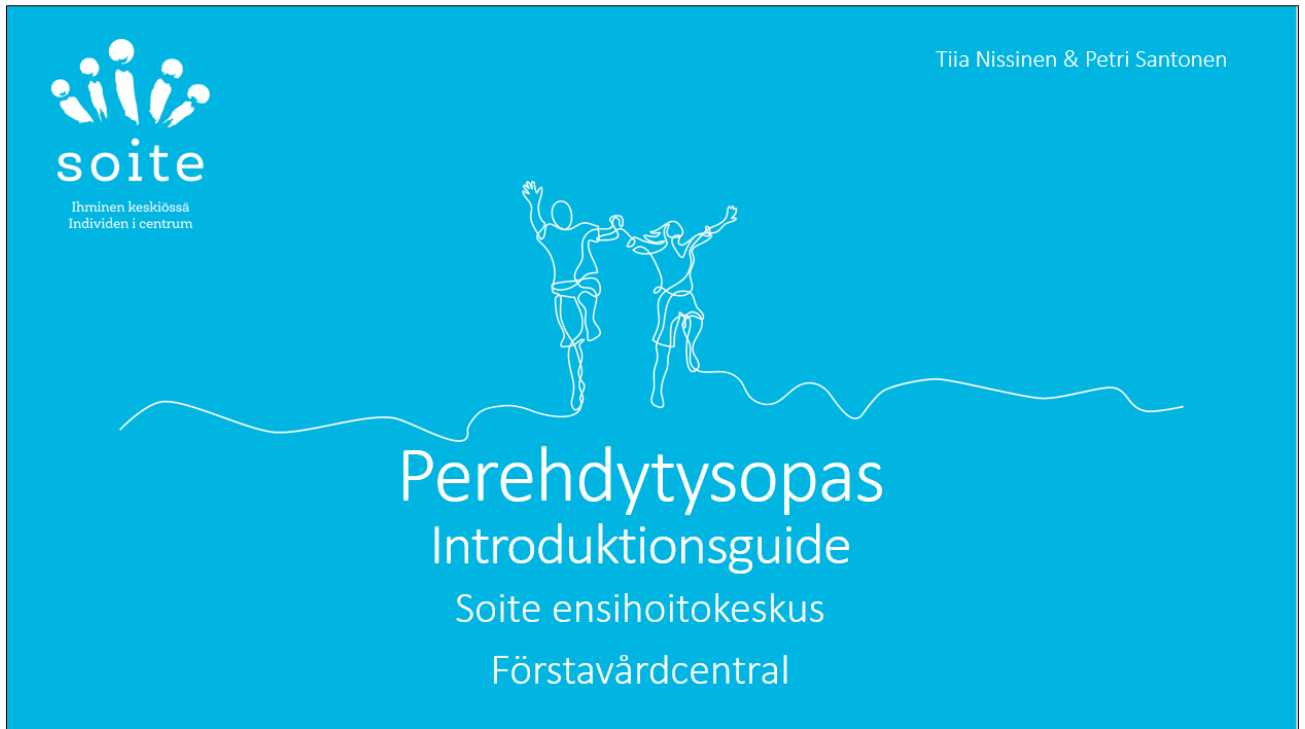
Päivämäärä

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Liite 1

Tähän liitteeseen on koottu kaikki koulutukset, luvat ja kurssit, mitä sinun tulee suorittaa perehdytyspäivien aikana. Toimita tarvittavat todistukset osastonhoitajalle.

- Perehdytyksen verkkokurssi:
 - o Voit suorittaa tämän kurssin jo etukäteen ennen työsuhteen alkamista.
 - o Työpaikan koneella löydät kurssin: [REDACTED]
 - o Kotikoneelta osoitteesta [REDACTED]
 - o Käyttäjätunnus: [REDACTED] salasana: [REDACTED]
- Tietosuojan ABC julkishallinnon henkilöstölle 2020.
- Potilasturvallisuutta taidolla verkkokoulutus (Suoritettava ensimmäisen 6kk aikana)
- Ajoneuvokoulutus (perehdytys 3h + näyttökoe)
- Lääkelupa ja osaamisen näyttö SH ja EHAMK: Vaativan neste- ja lääkehoidon toteuttaminen + osaamisen näyttö
- Lääkelupa ja osaamisen näyttö LH ja pelastajat: Lääkehoidon perusteet, vaativa neste- ja lääkehoidon tarkkailu + käytännön näytöt

Perehdytyksen eteneminen

Introduktionens framskridning

Etene perehdytyksessä seuraavasti:

- Sinun tulee osallistua uusien työntekijöiden perehdytyspäivään.
- Tutustu tämän perehdytysoppaan sisältöön ensimmäisessä perehdytysvuorossa.
- Tutustu ensimmäisessä perehdytysvuorossasi itsenäisesti ainakin seuraavien diojen materiaaleihin:
 - Ensihoitokeskuksen arvot
 - Työturvallisuus
 - Potilasturvallisuus
 - Hygienia & aseptiikka
 - Operatiiviset toimintaohjeet
 - Koronaohjeet
- Tästä oppaasta löydät myös tietoa siitä, mitä asioita käynte läpi työyksikkösi perehdytysvuoroissa.

8.12.2020

soite₃

Ensihoitokeskuksen arvot

Förstavårdcentralens värderingar

- Arvostava kohtaaminen : Ihminen ihmiselle
- Avoimuus : Aito vuorovaikutus
- Osallisuus : Mahdollisuus vaikuttaa
- Vastuullisuus : Luottamuksen luominen
- Yhdenvertaisuus : Lojaliteetti

[Tästä linkistä pääset katsomaan, kuinka arvot toteutuvat meillä.](#)

8.12.2020

soite

Ihminen keskiössä
Individen i centrum

soite₄

Henkilöstöasiat

Personalärenden

- [Henkilöstöhallinnon ohje](#) sisältää tärkeää tietoa muun muassa työajoista, sairauspoissaoloista, vuoronvaihtoista, poikkeavan työajan ilmoituksesta sekä lomista. Lue ohje huolellisesti läpi.
- Henkilökortit voi hakea hallinnosta (puh.)
- Kukulätkän voi hakea hieman ennen töiden alkamista vahtimestari (puh.)
- Toimita verokortti joko suoraan palkkatoimistoon tai osastonhoitajan kautta palkkatoimistoon.
- Kaikille uusille työntekijöille valitaan oma mentori. Tutustu [mentorointi](#) –ohjeeseen.
- Salassapitovelvollisuus koskee kaikkia ensihoitokeskuksen työntekijöitä.
- Ensihoitokeskuksessa töihin kutsu ja hälytys tapahtuvat secapp- hälytysjärjestelmän avulla. Tutustu [Secapp-pikakäyttöohjeeseen](#) ja lue [Secapp-ohje käyttäjälle](#) ja lataa sovellus puhelimeesi.
- Tutustu myös [Some-ohjeeseen](#) sekä [työhyvinvointisuunnitelmaan](#).

8.12.2020

soite⁵

Asemat

Stationer

Ensihoitokeskuksen asemat on jaettu kolmeen alueeseen:

Alue 1

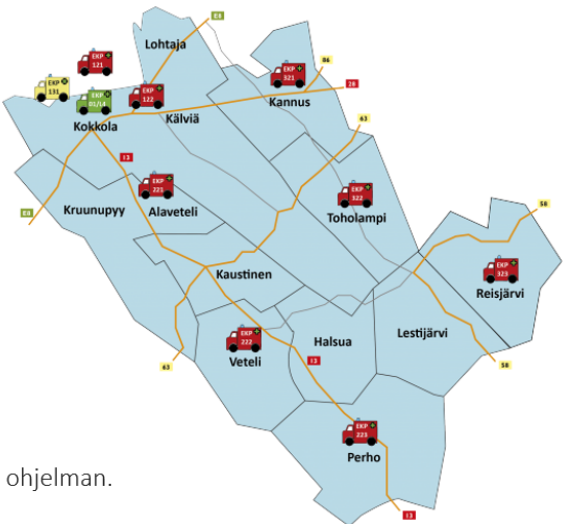
Kokkola EKP01, EKP121, EKP131, EKP021
Kasikulma EKP122, EKP081

Alue 2

Alaveteli EKP221
Veteli EKP222, EKP231
Perho EKP223

Alue 3

Kannus EKP321, EKP331
Toholampi EKP322
Reisjärvi EKP323

[Asemapalvelusohjeesta](#) löydät asemien viikko- ohjelman.

8.12.2020

soite⁶

Alue 1

Område 1

- Kokkola EKP01, EKP121, EKP131, EKP021

•

- Kasikulma EKP122, EKP081

•

8.12.2020

Kuva peitetty

Kuva peitetty

soite₇

Alue 2

Område 2

- Alaveteli EKP221

•

- Veteli EKP222, EKP231

•

- Perho EKP223

•

8.12.2020

Kuva peitetty

Kuva peitetty

soite₈

Alue 3

Område 3

- Kannus EKP321, EKP331
 - [redacted]
- Toholampi EKP322
 - [redacted]
- Reisjärvi EKP323
 - [redacted]

8.12.2020

Kuva peitetty

Kuva peitetty

Kuva peitetty

soite⁹

Ajoneuvot / Virve

Fordorm / Virve

- Ajokouluttajat järjestävät uusille työntekijöille näyttökokeen sovittuna päivänä. Näyttökoe sisältää ajoneuvon peruskäsittelyn, kaupunkiajon sekä maantieajon. Näyttökoe on suoritettava hyväksytysti läpi ennen työn vastaanottamista.
- Ajokouluttajat järjestävät uusille työntekijöille perehdytyksenä vähintään 3h ajokoulutusta. Perehdytys sisältää tarvittavan ajokoulutuksen, ajoneuvon läpikäynnin sekä kommentoivan ajon. Perehdytyksen tarve arvioidaan aina tapauskohtaisesti, mikäli uusi työntekijä on työskennellyt ensihoidossa ja hänellä on tarvittava ajokokemus vastaavista autoista.
- [Hälytysajokoulutus –suunnitelmassa](#) on kuvattu, mitä ajoneuvo- ja hälytysajokoulutuksen sisältävät.
- Tutustu huolellisesti ohjeeseen: [OYS- ERVA hälytysajoneuvon kuljettaminen](#). Ohjeesta löytyy viimeisimmät tiedot ja päivitykset, joita on tullut uuden tieliikennelain myötä.
- Tutustu [virven käyttöohjeeseen](#) etukäteen. Tarvittaessa voitte käydä virven käyttöä läpi myös työyksikön perehdytyspäivinä. Tutustu huolellisesti myös [viestiliikenneohjeeseen](#).

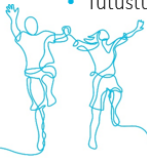
8.12.2020

soite¹⁰

Tietojärjestelmät

Informationssystem

- Sinun tulee hallita ensihoitokeskuksella käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö. Käytte nämä tietojärjestelmät läpi perehdytyspäivänä. Lisäksi löydät tästä diasta myös tietojärjestelmien ohjeet, mitä voit hyödyntää työssäsi.
- Käytössä olevat tietojärjestelmät:
 - Codea nasta (etukone)
 - Codea Sv210 (sähköinen ensihoitokertomus, takakone)
 - Vmware
 - Lifecare
 - Lue tästä [Sv210 –ohje ja codea nasta –ohje](#).
 - Lue tästä [Lifecare ja Vmware -ohjeet](#).
 - Tutustu myös [ensihoidon laskutus –ohjeisiin](#) sekä [päivystysmonitorin käyttöohjeeseen](#).

8.12.2020

soite¹¹

Hoitolaitteet ja välineet

Vårdapparatur och utrustning

- Hoitolaitteiden käytöstä on tehty [laiteajokortit](#). Kortteja on tarkoitus käyttää perehdytyksen tukena.
- Käykää seuraavien hoitolaitteiden ja välineiden käyttö läpi perehdytysvuorojen aikana laiteajokortteja hyödyntäen:

• Oxyloc	• Vieritestauslaitteet
• Lifepack15	• Ruiskupumppu
• Hoitoreput	• Imulaite
• Stryker	• Lucas
• Kantotuoli	• Verenlämmitin

8.12.2020

soite¹²

Operatiiviset toimintaohjeet

Operativa anvisningar

- Ensihoitokeskuksella on paljon ohjeita, jotka liittyvät esimerkiksi erilaisiin hoitotilanteisiin tai muihin tilanteisiin mitä ensihoidossa voi kohdata.
- Tutustu olemassa oleviin [hoito-ohjeisiin](#) ja lue myös [operatiiviset toiminta-ohjeet](#), sillä ennakointi ja tilanteisiin valmistautuminen helpottavat aina todellisen tilanteen hoitamista.
- Lääkärikonsultaatiot tehdään aina [ISBAR](#) – ohjesäännön mukaisesti.
- Tutustu huolellisesti [konsultaatio- ja ennakoilmoitus-ohjeeseen](#).
- Muista, että ohjeet ovat aina saatavilla ja niitä voi kerrata aina tarpeen vaatiessa.
- Kysy rohkeasti, mikäli jokin asia on epäselvä tai mietityttää.
- Muista, että et ole töissä yksin ja muista, että tämä työ on täysin tiimityötä.

ISBAR	
IDENTIFY Tunnistautuminen	<ul style="list-style-type: none">• Nimi, hoivavaihe, jaksokohde ja laita• Potilaan nimi, ikä ja henkilötunnus
SITUATION Tilanne	<ul style="list-style-type: none">• Konsultaation tarkennettu kysy• Tilanteen vakavuus
BACKGROUND Tavalla	<ul style="list-style-type: none">• Perussairaudet, allergiat ja lääkitys• Tapahtumatiedot ja potilaan koivama oire
ASSESSMENT Nykytilanne	<ul style="list-style-type: none">• ABCDE: vitaleihin, hengitykseen ja kiertoon• Hyönteiset• Hoitot ja vastet
RECOMMENDATION Toimintatiedot	<ul style="list-style-type: none">• Oire työtagnose• Kysymykset ja omat ehdotukset

Lähde: M. Leonard Kaiser Perennan 2004. SBARISBAR
Sara Saarela, HUS Porvoo ssa 2012
Sisäinen Kognitiivisesta, Form 2012 10

soite 13

8.12.2020

Ensihoidossa työturvallisuutta voidaan luoda yksinkertaisillakin asioilla. Työturvallisuus koostuu useista tekijöistä, joihin jokainen voi työssään itse vaikuttaa.

- Tilanteet voivat muuttua nopeasti, joten ennakoi ja varaudu erilaisiin tilanteisiin.
- Noudata yhteisiä pelisääntöjä ja ohjeistuksia. Tutustu huolellisesti [työturvallisuusohjeeseen](#).
- Hyvä kommunikaatio ja vuorovaikutus niin työparin kuin potilaankin kanssa parantaa työturvallisuutta:
[Kuuntele ja puhu ääneen, muut eivät kuule ajatuksiasi!](#)
- Asenteet vaikuttavat työturvallisuuteen paljon: parantavatko vai pahentavatko omat asenteesi työturvallisuutta?

8.12.2020

Työturvallisuus

Arbetsssäkerhet

Kuva peitetty

soite

14

Huomioitavaa työturvallisuuden kannalta

Saker att beakta gällande arbetssäkerhet

- Työasut:
 - Pukeudu aina työnantajan antamiin asusteisiin ja pidä työasusi siistinä. Huomioi pelastus- ja poliisijohtoisten tehtävien pukeutumisohjeistukset!
 - 785 –tehtävissä pukeuduttava aina luotiliiveihin!
- Ensihoitoyksikön tarkastus tulee suorittaa välittömästi vuoronvaihdon jälkeen.
- Jokaisen työntekijän tulee hallita virven ja GSM:n asianmukainen käyttö.
- Hälytysajot
 - Tee itsesi näkyväksi ja muista ennakointi. Muista, että kuljettajana tehtäväsi on päästä turvallisesti kohteeseen ja kuljettaa potilas turvallisesti sairaalaan. Hieman myöhemmin kohteeseen saapunut yksikkö on parempi, kuin yksikkö joka ei koskaan saavu kohteeseen.
- Poliisijohtoiset tehtävät
 - Poliisijohtoisilla tehtävillä on aina pukeuduttava luotiliiveihin. Varaudu myös mahdollisiin väkivaltatilanteisiin ja muista, että kohteeseen ei koskaan mennä ennen poliisia!
 - Lue tästä myös [muita työturvallisuusohjeita](#) sekä tutustu materiaaliin [työturvallisuus ensihoidossa](#).

8.12.2020

soite 15

Potilasturvallisuus

Patientsäkerhet

- Terveydenhuoltolaissa veloitetaan, että terveydenhuollon yksiköllä tulee olla laatu- ja potilasturvallisuus –suunnitelma. Lue ensihoitokeskuksen [laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelma](#).
- Haitta/ läheltä- piti ja vaaratapahtumat tulee aina raportoida [HaiPro -järjestelmän](#) kautta, jotta tilanteista voidaan jatkossa oppia ja kehittää toimintaa turvallisemmaksi.
- Ensihoitokeskuksella on käytössä myös [HyväPro -järjestelmä](#), minkä kautta voidaan raportoida erityisen hyvin hoidettuja tilanteita.
- Potilasturvallisuuden huomiointia ei saa laiminlyödä kiireellisissäkään tilanteissa.
- Kaikki potilaat hoidetaan ja heitä kohdellaan hyvin riippumatta potilaan iästä, sukupuolesta, varallisuudesta tai muusta etnisestä taustasta.
- Ensihoitajien vastuulla on aina huolehtia potilaan turvallisuudesta kuljetuksen aikana.
- Kuljetuksen ajaksi potilas kytketään aina turvavöihin.
- Tutustu huolellisesti myös [ensihoitokeskuksen potilasturvallisuus](#) –materiaaliin.

8.12.2020

soite 16

Koulutusasiat

Utbildningsärenden

Perehdytyksen aikana sinun tulee suorittaa:

- [Perehdytyksen verkkokurssi](#)
- [Tietosuoja ABC julkishallinnon henkilöstölle 2020](#)
- Ajoneuvokoulutus
- Lääkelupa ja osaamisen näyttö
- SH ja EHAMK: Vaativan neste- ja lääkehoidon toteuttaminen + osaamisen näyttö
- LH ja pelastajat: Lääkehoidon perusteet, vaativan neste- ja lääkehoidon tarkkailu + osaamisen näyttö

8.12.2020

Suorita seuraavan puolen vuoden aikana:

- [Potilasturvallisuutta taidolla verkkokurssi](#)

Säännöllisesti suoritettavat koulutukset:

- Hätäensiapu (4h)

TAI

- PPE+D elvytyskoulutus vuosittain yksikön elvytysvastaavan organisoimana (Kesto 1- 1½ h)
- Alkuseräharjoitus 5 vuoden välein

soite 17

Opiskelijaohjaus

Handledning av studeranden

- Olemme opetussairaala ja opiskelijaohjaus kuuluu kaikille.
- Opiskelijaohjauksen ja opiskelijan oppimisen tueksi on luotu [opiskelijan ohjauksen tarkistuslista](#). Tarkistuslistaan on koottu asioita, mitä opiskelijan kanssa tulisi käydä läpi harjoittelun aikana.
- Ensihoitokeskuksella on käytössä myös [ensihoidon opiskelijoiden teoriaharjoite](#), minkä opiskelija tekee harjoittelun loppuvaiheessa. Kyseessä ei ole tentti, vaan harjoite, minkä tarkoituksena on varmistaa, että opiskelija on sisäistänyt harjoittelun aikana opetetut asiat. Harjoitteessa on ohjeistettu, kuinka harjoite tulee tehdä ja tarkistaa.

8.12.2020

soite 18

Hygienia ja aseptiikka

Hygien och aseptik

- Aseptista työskentelyä ja käsihygieniaa on noudatettava myös ensihoidossa.
- Hyvän hygienian ja aseptiikan noudattaminen ja ylläpitäminen on tärkeä osa niin työ- kuin potilasturvallisuuttakin.
- Työvälineiden puhtaanapidosta on huolehdittava koko työvuoron ajan.
- Työyksikkö on puhdistettava asemapalvelusohjeen mukaisesti, sekä aina tarvittaessa. Lue [ohjeistus ensihoitoyksikön puhtaanapidosta](#).
- Riskijätteet laitetaan aina suoraan keltaiseen riskijäteastiaan.
- Huomioi hygieniaohjeet covid- epidemian aikana. (löytyy koronaohjeet diasta)
- Tutustu [Nocospray –ohjeeseen](#) ja lue myös [Nocospray –ohje Soite](#).
- Lue [ensihoidon hygieniaohje – tavanomaiset varotoimet jokaisen potilaan kohdalla](#) sekä [ensihoidon hygieniaohje- vastustuskykyinen mikrobi tai tarttuva tauti](#).
- Kertaa tästä ohjeesta [eritetahradesinfektio](#) ja lue myös ajantasaiset ohjeet [suojavaatteiden käytöstä](#).

soite 19

8.12.2020

Lääkehuolto

Läkemedelsförsörjning

- Jokaisella työntekijällä tulee olla voimassa olevat lääkeluvat. Työntekijän tulee tuntee omat vastuunsa lääkehoidon toteuttamisessa. Lue tästä [ensihoitokeskuksen lääkehoitosuunnitelma](#).
- Tutustu ensihoidossa käytössä oleviin lääkkeisiin ja kiinnitä huomiota siihen, mitkä ovat perustason, ja mitkä hoitotason lääkkeitä. Ensihoidon lääkkeistä on koottu [Lääkevihko](#), mikä on loistava työkalu ja apuväline, joten sisältöön kannattaa perehtyä.
- Ole erityisen huolellinen, kun annat lääkettä johonkin erityisryhmään kuuluvalle potilaalle (esimerkiksi lapsi- tai vanhuspotilaalle.) Huomioi myös potilaan perussairaudet ja tarkista onko mahdollisia sairauden aiheuttamia vasta- aiheita lääkkeen antamiselle. ([Turvallinen lääkehoito- opas](#))
- Perekdytyspäivien aikana jokainen uusi työntekijä perehdytetään lääkehoitoon ja perekdytyksen aikana täytetään myös [ensihoitokeskuksen lääkehoidon perekdytyslomake](#). Täytetty lomake tallennetaan jokaisen perekdytettävän kohdalta erikseen k -asemalle ”lääkehoidon perekdytys” – kansioon.
- Intrasta löytyy myös [lääkehoito- ohjeet](#) sekä paljon muuta [lääkehoitoon liittyvää materiaalia](#).

soite 20

8.12.2020

Turvallinen lääkehoito

Säker läkemedelsbehandling

- Jotta lääkehoito olisi turvallista, lääkehoidon toteuttajan tulee aina tietää:
 - Miksi lääke annetaan potilaalle?
 - Miten lääke vaikuttaa? Mahdolliset haittavaikutukset?
 - Onko antamallasi lääkkeelle vasta-aiheita?
- Lääkehoidon toteuttamisessa huomioitavia asioita:
 - Tarkista potilaan aikaisempi lääkitys. Muista aina 7:n O:n sääntö!
 - Tarkista annettava lääke, lääkkeen vahvuus ja määrä jonka aiot antaa.
 - Muista kaksoistarkastus!
 - Tunnista aina potilas ennen lääkkeen antoa!
- Muista aina dokumentoida:
 - Mitä lääkettä annoit, kuinka paljon, mitä antoreittiä ja milloin.
 - Muista kirjata N-lääkkeet kulutuskorttiin!

Dian lähde: [Turvallinen lääkehoito- opas](#)

8.12.2020

soite₂₁

Koronaohjeet

Corona anvisningar

- Kirurgista suu- nenäsuojusta käytetään covid-19 pandemian aikana kaikissa potilaskontakteissa.
- Työvuorossa ollessa käytettävä maskia tai visiiriä kaikissa soiten tiloissa, sekä julkisissa tiloissa.
- Huomioi [Suojautumisohjeet](#) mennessäsi kohteeseen, jossa mahdollinen covid- epäily tai varmistettu tartunta/ altistuminen.
- Huomioi työyksikön huolto- ohjeet covid-19 pandemian aikana.
- Koronavirukseen liittyviä ohjeita päivitetään jatkuvasti, jokaisen työntekijän tulee tietää [koronapandemiaan liittyvät ajantasaiset ohjeistukset ja käytännöt](#) ja toimia niiden mukaisesti.

- Täältä löytyy [kaikki covid19 –pandemiaan liittyvä materiaali.](#)

8.12.2020

soite₂₂

Kuva peitetty

Tervetuloa töihin!

Välkommen till arbete!

soite ²³

8.12.2020

Hei,

Olemme tehneet opinnäytetyönä perehdytysoppaan ensihoitokeskukselle. Perehdytysopas löytyy nyt [REDACTED]. Huomatkaa, että perehdytysoppaan linkit toimivat ainoastaan intranetissä.

Perehdytysoppaaseen liittyen olemme tehneet webropol -kyselyn, jolla mitataan oppaan toimivuutta sekä hyödyllisyyttä osana uuden työntekijän perehdytystä. Pyytäisimme teitä vastaamaan tähän kyselyyn. Vastaaminen vie aikaa noin 5-10 minuuttia. Vastaaminen tapahtuu anonymisti ja mitään vastaajan tietoja ei kerätä. Vastaisitteko kyselyyn 17.12.2020 mennessä. Pääsette vastaamaan kyselyyn alla olevasta linkistä.

<https://link.webpolsurveys.com/S/7F61DF283ABF3B8B>

Kiitämme kaikkia vastauksista.

Ystävällisin terveisin,
Tiia Nissinen & Petri Santonen

Kysely ensihoitokeskuksen työntekijöille

1. Perehdytysopas on mielestäni selkeä kokonaisuus.

Vastaa asteikolla 1-5

1= Olen täysin eri mieltä

5=Olen täysin samaa mieltä

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

2. Perehdytysopas on helppokäyttöinen.

Vastaa asteikolla 1-5

1= Olen täysin eri mieltä

5= Olen täysin samaa mieltä

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

3. Perehdytysoppaaseen on valittu perehdytyksen kannalta olennaiset osa- alueet

- Olen täysin samaa mieltä
- Olen osittain samaa mieltä
- Olen osittain eri mieltä
- Olen täysin eri mieltä
- En osaa sanoa

4. Perehdytysoppaan sisältö on mielestäni

- Liian laaja
- Sopivan laaja
- Suppea
- Ei mitään näistä

5. Perehdytysoppaassa visuaalisuus on huomioitu mielestäni

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Välttävästi
- Huonosti
- Erittäin huonosti

6. Perehdytysopasta voi mielestäni hyödyntää uuden työntekijän perehdytyksessä:

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Vähän
- Ei lainkaan
- En osaa sanoa

7. Onko perehdytysoppaassa jotain kehitettävää tai parannettavaa? Mikä oli hyvää ja mikä huonoa? Vapaa sana!

300 merkkiä jäljellä